

IJsselland

Aan de raden van de aan GGD IJsselland deelnemende gemeenten

datum 28 maart 2013
kenmerk G13.000826 AM
doorkiesnummer (038)4281677/4281459
onderwerp Begroting 2014, Voorjaarsnota 2013

Geachte leden van de gemeenteraad,

Zoals elk jaar wordt uw zienswijze gevraagd over een aantal zaken m.b.t. GGD IJsselland; namelijk:

1. De concept-programmabegroting 2014 en meerjarenraming 2015 – 2017
2. De voorjaarsnota 2013 GGD IJsselland inclusief de bijbehorende begrotingswijziging 2013 nr.1.

Ad. 1 Concept-programmabegroting 2014 en meerjarenraming 2015 – 2017

De gehele begroting 2014 bestaat uit 2 documenten, t.w.: de programmabegroting 2014 en de meerjarenraming 2015-2017.

Als basis dient de begroting 2013, inclusief inmiddels voor 2013 vastgestelde begrotingswijzigingen. De bezuinigingstaakstelling van € 710.000,- is hierin verwerkt.

De voorliggende begroting is opgezet op basis van de Bestuursagenda 2012-2015 en gaat uit van bestaand beleid. Er is geïndexeerd voor lonen en prijzen.

De dienstverlening voor JGZ 0-4 voor zes gemeenten (overname taak van Carinova per 1 april 2013 is nog niet in de begroting 2014 opgenomen). Dat zal in de loop van 2013 via een begrotingswijziging, conform het Ondernemingsplan 'Flexibel, alert en in verbinding', gebeuren.

GGD IJsselland heeft voor het structureel financieren van de kosten voortvloeiend uit het VERanDER-traject een taakstelling. Deze taakstelling dient gefaseerd te worden gerealiseerd en loopt tot en met 2016.

Voorstellen voor de dekking van de taakstelling worden in april 2013 voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur.

De vaststelling van de programmabegroting 2014 en meerjarenramingen 2015 – 2017 is gepland in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 20 juni 2013. U heeft tot vrijdag 24 mei 2013 gelegenheid om uw zienswijze kenbaar te maken over dit document. Uw opmerkingen zullen worden

Adresgegevens

Postbus 1453, 8001 BL Zwolle
Zeven Alleetjes 1, 8011 CV Zwolle

Contactgegevens

T (038) 428 14 28
F (038) 428 15 09
E info@ggdijsselland.nl
I www.ggdijsselland.nl

IJsselland

kenmerk G13.000826
vervolgblad 2 van 2

meegenomen in de behandeling in het Dagelijks Bestuur (6 juni 2013) en bij de vaststelling in het Algemeen Bestuur.

Ad.2 Voorjaarsnota 2013 GGD IJsselland

De concept-voorjaarsnota maakt onderdeel uit van de P&C-cyclus van GGD IJsselland. Zij legt een verbinding tussen het lopend begrotingsjaar (2013) en het komend begrotingsjaar (2014). Vanwege wettelijk voorschrift moet GGD IJsselland de concept-begroting van een jaar vóór april van het voorafgaand jaar naar de gemeenten sturen. Daardoor is het bij aanvang van een begrotingsjaar altijd noodzaak om ontwikkelingen die in de loop van het voorafgaand jaar zijn ontstaan, te beschouwen en zondig in de begroting te verwerken. In de voorjaarsnota wordt op deze ontwikkelingen ingegaan.

Als gevolg van autonome ontwikkelingen, dat wil zeggen ontwikkelingen waar GGD IJsselland geen invloed op heeft, stijgen de kosten met € 229.000 ten opzichte van de vastgestelde begroting 2013. Dit betreft salarisontwikkelingen vanwege CAO-veranderingen en gevolgen van de BTW verhoging van 19% naar 21%.

Belangrijkste componenten m.b.t salarissen zijn

- fors gestegen pensioenpremie (bijna 2,5%)
- fors gestegen premie zorgverzekering (ruim 2%)
- stijging van de salarissen met 2 % (in 2012) waarmee in de begroting 2013 nog niet rekening kon worden gehouden. Deze stijging werkt door in de begroting 2014, en is in de concept-begroting verwerkt.

Het zijn dezelfde ontwikkelingen als waarmee alle gemeenten te maken hebben. Gemeenten hebben deze ontwikkelingen reeds geheel of ten dele in de begroting 2013 kunnen meenemen, vanwege het later in het jaar vaststellen van hun begroting.

De GGD heeft geen mogelijkheid deze autonome kostenstijging binnen het lopende exploitatiejaar te dekken. Wij stellen u voor deze kostenstijging nog in de gemeentelijke bijdrage 2013 door te berekenen. Daartoe is bijgevoegde begrotingswijziging opgesteld. Deze ligt 20 juni 2013 ter besluitvorming voor in de vergadering van het Algemeen Bestuur GGD IJsselland.

Bespreking van de voorjaarsnota en de programmabegroting in de raden loopt parallel. Dit betekent dat u ook met betrekking tot de voorjaarsnota 2013 en de bijbehorende begrotingswijziging tot 24 mei 2013 de gelegenheid heeft om uw zienswijze kenbaar te maken. Uw opmerkingen zullen worden meegenomen in de behandeling in het Dagelijks Bestuur (6 juni 2013) en bij de vaststelling in het Algemeen Bestuur (20 juni 2013).

Hoogachtend,
GGD IJsselland,

H.J. Dannenberg, voorzitter

drs. Nicolette A.M. Rigter, secretaris

IJsselland

Samen werken aan gezondheid

Programmabegroting 2014 en Meerjarenraming 2015 – 2017

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Leeswijzer	4
1. Programma's	5
1.1 Programma Gezondheid	5
1.2 Programma Bestuur	10
2 Financiële begroting	12
2.1 Begroting van baten en lasten GGD IJsselland	12
2.2 Toelichting op de financiële begroting	12
3 Paragrafen	18
3.1 Algemeen	18
3.2 Weerstandsvermogen	18
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	20
3.4 Bedrijfsvoering	20
3.5 Verbonden partijen	22
3.6 Financiering	22
Bijlagen	25
Bijlage 1: Overzicht gemeentelijke bijdragen	26
Bijlage 2: Ontwikkeling gemeentelijke bijdragen	27
Bijlage 3: Overzicht personele sterkte	28
Bijlage 4: Overzicht van reserves en voorzieningen	29
Bijlage 5: Overzicht van langlopende geldleningen	29
Bijlage 6: Overzicht activa	29
Bijlage 7: Kostenverdeelstaat	29

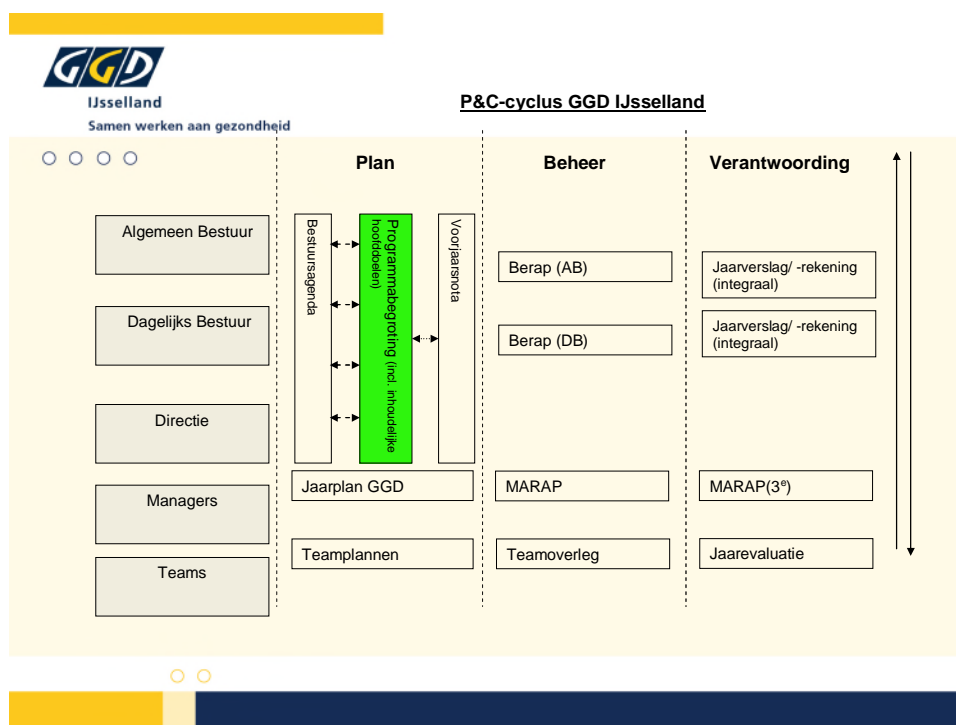
Voorwoord

Bijgaande programmabegroting vormt de basis van de Planning en controlcyclus van GGD IJsselland. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten wordt voor GGD IJsselland een programmabegroting opgesteld. Deze Programmabegroting bevat de financiële en inhoudelijke kaders voor de activiteiten van GGD IJsselland. De nadere invulling hiervan vindt plaats in de productenramingen die door het Dagelijks Bestuur worden vastgesteld.

In overeenstemming met het bepaalde in de wet Gemeenschappelijke regelingen word de Programmabegroting 2014 in juni 2013 vastgesteld door het Algemeen Bestuur; ruim een jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar 2014. Dit impliceert dat deze begroting beleidsarm wordt opgesteld (alleen het beleid dat een jaar eerder is vastgesteld kan hierin worden verwerkt). Dit betekent ook dat ontwikkelingen uit de mei- en september-circulaire ook niet kunnen worden verwerkt. De voorliggende begroting 2014 gaat uit van vastgesteld beleid, geïndexeerd voor lonen en prijzen.

Wanneer er sprake is van autonome ontwikkelingen, (structurele) knelpunten in de uitvoering van beleid of nieuw beleid met financiële gevolgen dan komen deze terug in de Voorjaarsnota GGD IJsselland, die samen met de begroting, al dan niet vergezeld van een voorstel tot begrotingswijziging voor de betreffende jaren (2013 en/of 2014) aan de gemeenten wordt voorgelegd.

De Programmabegroting maakt onderdeel uit van de P&C cyclus van GGD IJsselland:

Leeswijzer

In de programmabegroting is per programma een inhoudelijke toelichting en een begroting opgesteld (hoofdstuk 1). De exploitatie van de onderscheiden programma's kan in een saldo resulteren. Binnen de totale begroting van GGD IJsselland worden deze saldi gecompenseerd door toevoeging van het onderdeel Algemene Lasten en Dekkingsmiddelen (zie blz.).

Conform het BBV is in de programmabegroting een financiële begroting van GGD IJsselland opgenomen (hoofdstuk 2), waaruit blijkt dat de exploitatie in totaal sluitend is. In dit hoofdstuk is ook de inhoudelijke toelichting op de begrotingsposten te vinden

De aanpassingen in de begroting 2014 zijn gebaseerd op de begrotingsrichtlijnen die door het Dagelijks Bestuur d.d. 24 januari 2013 zijn vastgesteld. Een toelichting op deze richtlijnen zijn te vinden in hoofdstuk 2.

1. Programma's

1.1 Programma Gezondheid

Programma	: Gezondheid	
Portefeuillehouders	: H.J. Dannenberg (bedrijfsvoering) Mw. M.J.G. de Jager (deelprogramma 1 en 5) H.J. Boxum (deelprogramma's 2 t/m 4)	
Programmamanager	: N.A.M. Rigter	
Afdelingen/managers	: 1. Jeugdgezondheidszorg 2. Algemene Gezondheidszorg 3. Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) 4. Kennis- en Expertisecentrum	T van Schaik N.M.F. Bakker A.M. Algera A.M. Algera

Inleiding

Het programma Gezondheid omvat de inhoudelijke activiteiten van de GGD, zoals deze overeen zijn gekomen in de gemeenschappelijke regeling van de GGD en maatwerkactiviteiten die met gemeenten overeen zijn gekomen (voor zover deze voor 2014 al bekend zijn).

Waar staan we voor?

Missie GGD IJsselland

Wij bouwen voor gemeenten in IJsselland aan publieke gezondheid. Wij beschermen en bevorderen gezondheid. Daarbij richten wij ons op het verminderen van ongelijkheid in de kans op een goede gezondheid onder de inwoners van de regio IJsselland.

Visie GGD IJsselland

Onze visie is geformuleerd op basis van een aantal kernwoorden die in de missie staan omschreven.

Publieke Gezondheid

- Wij bewegen ons in het veld van de publieke *gezondheid*. Dit betekent dat *het maatschappelijke belang* van gezondheid voor ons centraal staat.
- Wij willen een *vanzelfsprekende en deskundige partner* zijn van gemeenten als het gaat om signaleren van gezondheidsrisico's en het adviseren over gezondheidsbeleid. Dit doen wij vanuit een *inhoudelijk onafhankelijke positie*, met oog voor het belang van opdrachtgevers en anderen die belang hebben bij het handelen van onze organisatie ('de stakeholder').
- Wij willen voor gemeenten de strategische adviseur zijn waar het gaat om *integraal gezondheidsbeleid*. Vanuit onze taakstelling overzien wij aspecten die van invloed kunnen zijn op de ontwikkeling van de publieke gezondheid. Op basis van deze brede blik op publieke gezondheid brengen wij advies uit aan gemeenten en indien nodig nemen wij direct actie.
- Wij zijn spin in het web. Soms als uitvoerder en soms vanuit *uitvoerende regie*. Wij leggen *verbindingen* met opdrachtgevers en ketenpartners en doen dit ook binnen de eigen organisatie. Ieders expertise wordt hierbij benut.

- Wij profileren ons als *kennisdrager* en benutten onze kracht door onderzoeksgegevens en praktijkervaring te bundelen en te delen. Hierdoor *signaleren* wij tijdig *risico's* en handelen daar ook naar.

Bescherming en bevordering van gezondheid

- De *bescherming en bevordering van gezondheid* uit zich in een actieve en professionele bijdrage aan een gezonde en duurzame samenleving. Uitgangspunt is dat voor de inwoners van de regio IJsselland een gezonde keuze mogelijk is.
- Onze aanpak richt zich op *collectieve* voorzieningen en interventies. Waar nodig vervullen wij een *individuele vangnetfunctie*.
- Wij zijn in staat om gezondheids crisissen te bestrijden, te analyseren en hierover te adviseren.

Verminderen van ongelijkheid in de kans op een goede gezondheid

- Wij zien een goede gezondheid als een belangrijke voorwaarde die bijdraagt aan het geluk van mensen.
- Wij maken gebruik van de mate van eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van inwoners.
- Wij werken *risicogericht* en kiezen voor thema's en/of doelgroepen waarbij de meeste gezondheidswinst te behalen is.
- Wij zijn *zichtbaar* voor de buitenwereld en streven ernaar dat zorg voor iedereen binnen de door de opdrachtgever gestelde voorwaarden toegankelijk en bekend is.

Organisatie

- Onze organisatie kenmerkt zich door een flexibele, vraaggerichte en actieve aanpak gericht op output. Binnen de veranderende en complexer wordende maatschappelijke omgeving bieden wij naast onze basistaken steeds meer dienstverlening op maat. We bieden hierbij gerichte multidisciplinaire oplossingen.
- Wij willen een aantrekkelijke en betrouwbare werkgever zijn en onze *medewerkers* zijn ons meest waardevolle *kapitaal*.
- Wij hebben in al ons handelen oog voor de belangen van onze opdrachtgevers en anderen die belang hebben bij het handelen van onze organisatie ('de stakeholder').
- Onze organisatie is geworteld in Oost-Nederland. Het aangaan van samenwerkingsverbanden met collega GGD-organisaties is voor ons vanzelfsprekend met het oog op kwaliteit en efficiency.

Wat willen we bereiken?

De ambities en doelstellingen voor de komende jaren zijn onderdeel van de bestuursagenda voor GGD IJsselland 2012- 2015. Hierin staat op hoofdlijnen wat de ambities van GGD IJsselland voor deze periode zijn. Elke ambitie is vertaald naar een aantal strategische doelstellingen, die de basis vormen voor het jaarplan GGD en de teamplannen van de verschillende teams en afdelingen binnen GGD IJsselland.

De hoofdlijnen van het jaarplan voor een jaarschijf komen terug in de Voorjaarsnota van dat betreffende jaar.

Zo komt de uitwerking de ambities en doelstellingen van de bestuursagenda voor het jaar 2014 aan de orde in het toekomstige jaarplan 2014 en worden de hoofdlijnen daarvan (o.a.) opgenomen in de Voorjaarsnota 2014.

Ambities Bestuursagenda 2012 - 2015

De GGD heeft vanuit haar publieke positie de taak overzicht te houden op de algemene gezondheidssituatie, preventieactiviteiten en zorg in de regio. Binnen GGD IJsselland is veel kennis en ervaring aanwezig. Bovendien

informereren we ons over wat er speelt in de regio via onze uitvoerende taken, contacten in het veld en onderzoek. Samenwerking met universiteiten en hogescholen, landelijke expertisecentra en koepelorganisaties versterkt onze expertise. Voor gemeenten is dat waardevolle kennis en deskundigheid om adequaat op te sturen en beleid op te ontwikkelen. Via het platform dat de GGD biedt kunnen ontwikkelingen in de verschillende gemeenten worden samengebracht. Als kennismakelaar leggen we actief verbindingen tussen gemeenten en (andere) organisaties en initiatieven die zich richten op gezondheid. De GGD is daarbij faciliterend en niet sturend. Wij zien dit als onze belangrijkste taak: verbindend werken vanuit de gedachte dat elke partij waardevol is.

Ambitie 1

GGD IJsselland wordt hét kennis- en expertisecentrum van publieke gezondheid in IJsselland en vervult op dat gebied een schakelfunctie tussen deelnemende gemeenten, inwoners, ketenpartners en eigen collega's.

GGD IJsselland:

- bouwt, rekening houdende met wensen en belangen van gemeenten en ketenpartners, haar kennis en expertise op tot een niveau nodig voor de taakuitoefening.
- deelt, rekening houdende met wensen en belangen van gemeenten en ketenpartners, opgedane kennis.
- zorgt voor ontwikkeling van de eigen medewerkers op het vlak van kennis en vaardigheden om de externe adviesrol steviger in te vullen, ook op het vlak van organisatorische- en bestuurs sensitiviteit.
- richt een monitoringsfunctie in aangaande relevante in- en externe ontwikkelingen (Rijk, regionaal, lokaal, privaat).
- adviseert deelnemende gemeenten op basis van monitoring proactief ten aanzien van ontwikkelingen, bijvoorbeeld als het gaat om opkomst nieuwe risicogroepen.
- speelt vroegtijdig in op relevante ontwikkelingen om de toegevoegde waarde van de GGD helder te maken.

Verschillen tussen groepen mensen en daarmee het verschil in kansen op een goede gezondheid nemen toe. Om die verschillen in kans op een goede gezondheid te verkleinen is het nodig om te weten welke groepen mensen meer risico lopen op ongezondheid en ziekte en wat daarvan de oorzaak is. Hiervoor brengen we samen met andere partijen in de regio kennis en informatie over gezondheid, ziekte en zorg(gebruik) in kaart. We maken deze informatie inzichtelijk en toegankelijk voor beleidsmakers én uitvoerders, om vanuit het totaal beeld te kunnen focussen op risicogroepen. Actief de doelgroep opzoeken en actief signalen oppakken in de wijk zijn daarbij minstens zulke waardevolle bronnen als gestructureerd onderzoek.

Ambitie 2

GGD IJsselland krijgt en houdt nieuwe en bestaande risicogroepen scherp in beeld.

GGD IJsselland:

- richt in samenspraak met deelnemende gemeenten en ketenpartners de organisatie zo in dat zij beschikt over complete en actuele monitoring van bestaande risicogroepen.
- richt de organisatie zo in dat zij tijdig de opkomst van nieuwe risicogroepen signaleert.

Effectief en doelmatig werken vraagt om aansluiten bij de behoefte van inwoners en gemeenten. Er zijn veel ontwikkelingen in de maatschappij, die steeds sneller lijken te gaan. Bijvoorbeeld het steeds sneller en makkelijker verspreiden van (soms ongevalideerde) informatie en meningen via internet en de rol van sociale media hierbij. Deze trends hebben soms een negatieve invloed op de autoriteit van de overheid en gezondheidsprofessionals; die is minder vanzelfsprekend dan voorheen. De ontwikkelingen bieden echter ook de kans om directer met burgers te communiceren en hen van betrouwbare informatie te voorzien. Ook de verschuiving van taken en verantwoordelijkheden van rijk naar gemeenten die momenteel gaande is en de wens tot kantelen naar vraaggestuurd werken zijn van invloed. Dit alles vraagt van zowel professionals als de organisatie in zijn geheel de bereidheid tot verandering. Belangen van opdrachtgevers staan daarbij centraal, met respect en ruimte voor het professionele domein. Dit betekent dat we proactief adviseren en signaleren als dat naar het oordeel van de professional nodig is.

Ambitie 3

GGD IJsselland stemt de dienstverlening proactief af op de vraag uit een veranderende samenleving en/of bestuurlijke omgeving.

GGD IJsselland:

- analyseert en evalueert de dienstverlening cyclisch en structureel binnen de gehele organisatie.
- voert, vanuit haar functie als kennis- en expertisecentrum publieke gezondheid, onderzoek uit naar en adviseert deelnemende gemeenten over toekomstige preventieve (ouderen)gezondheidszorg.
- gaat actief de dialoog aan vanuit wederzijdse gelijkwaardigheid om tijdig ontwikkelingen bij opdrachtgevers te signaleren.

Onze professionals binnen de afdeling Jeugdgezondheid sporen actief gezondheidsrisico's bij jongeren tot 19 jaar op en ondersteunen ouders bij de opvoeding. De ontwikkelingen op gebied van de integrale jeugdgezondheidszorg zien we als kans voor kwaliteitsverbetering en een betere doorgaande lijn in zorg. De verdergaande decentralisatie in de Jeugdzorg, met daarbij de nieuwe Wet Zorg voor Jeugd die in 2015 van kracht wordt, vraagt om een nieuwe, meer risicogerichte werkwijze van de afdeling Jeugdgezondheid. Daarnaast spelen ontwikkelingen zoals de nieuwe meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, de overgang naar passend onderwijs, en de doorontwikkeling van de (virtuele) CJG's. Hét CJG bestaat niet; elke gemeente geeft op eigen wijze invulling aan dit concept. De GGD kan door haar regionale blik kennis en ervaringen uit de operationele jeugdgezondheidszorg actief delen en aandragen bij partners en op deze wijze, net als via haar inhoudelijk partnerschap, bijdragen aan de doorontwikkeling van de CJG's.

Ambitie 4

GGD IJsselland is één van de kernpartners in het lokale jeugdbeleid, op basis van haar specifieke deskundigheid op het gebied van operationele jeugdgezondheidszorg én op basis van haar integrale (beleids)deskundigheid.

GGD IJsselland:

- is in de Centra voor Jeugd en Gezin in IJsselland een actieve en deskundige ketenpartner op operationeel niveau.
- draagt actief bij aan de doorontwikkeling van de CJG-vorming in IJsselland door de tijdige en proactieve signalering of inbreng van relevante landelijke ontwikkelingen, inclusief doorvertaling naar de lokale impact daarvan.
- sluit aan bij bestaande CJG-overlegvormen.
- ontwikkelt binnen de eigen organisatie een CJG-expertisepool en stelt opgedane kennis beschikbaar aan deelnemende gemeenten en ketenpartners.
- verzorgt, op basis van behoefte bij deelnemende gemeenten, de infrastructuur voor een virtueel CJG in het kader van het ontzorgen van deelnemende gemeenten.
- zorgt voor optimale inbedding van de jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen, gericht op realisatie van een doorgaande lijn 0-19 jarigen.

Door teruglopende budgetten en een snel evoluerende samenleving blijft het noodzakelijk te werken aan efficiënte en passende vormen van gezondheidsbevordering. Bovendien leidt de decentralisatie van overheidstaken naar gemeenten tot veranderende verhoudingen in het veld. Om in die dynamische omgeving bovenstaande ambities en doelstellingen te bereiken is een omslag binnen de organisatie van GGD IJsselland nodig. Onze besturingsfilosofie is hiervoor een richtinggevend kader voor handelen en samenwerken.

Ambitie 5

GGD IJsselland werkt aan één GGD-gezicht extern, en brengt daartoe vergaande samenhang in haar activiteiten aan.

GGD IJsselland:

- Onderzoekt bij elke vraag zowel horizontaal als verticaal op welke wijze zij zo optimaal mogelijk de vraag kan beantwoorden, rekening houdende met de belangen van gemeenten en partners. Hiertoe wordt gewerkt met organisatiebrede accounthoudersschappen.
- Optimaliseert de organisatorische inrichting door versterking van de borging van inbreng van kennis uit het primair proces in het beleidsadvieswerk.
- Stimuleert dat vraagstukken multidisciplinair worden aangepakt door het inrichten van (tijdelijke) ketens/projectteams binnen de organisatie.
- Uitwisseling van ervaringen en kennis over de grenzen van teams en afdelingen heen is een vaste werkwijze.

Wat is de stand van zaken?

De ambities in de bestuursagenda geven accenten voor de dienstverlening van GGD IJsselland in de betreffende jaren, meer 'het hoe'?. Daarnaast gaat 'het gewone werk' (het basistakenpakket van GGD IJsselland) binnen de afdelingen AGZ, JGZ, Maatschappelijke Zorg en het Kennis- en Expertisecentrum uiteraard ook door. Denk daarbij aan de uitvoering van reguliere taken op het gebied van infectieziektebestrijding, milieu en gezondheid, screenings van kindercentra, contactmomenten binnen de Jeugdgezondheidszorg, het monitoren van de gezondheidssituatie van inwoners, e.d.

Wat gaat het kosten?

Begroting programma Gezondheid

Omschrijving	rekening	begroting	begroting	meerjarenbegroting(x1000)		
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten:						
Exploitatielasten	4.643.229	1.862.553	2.097.129	2.140	2.183	2.226
Kapitaallasten	86.548	90.042	81.457	84	86	87
Kostenplaatsen	9.807.031	9.857.384	10.625.105	10.838	11.055	11.276
Totaal lasten	14.536.808	11.809.979	12.803.691	13.062	13.323	13.590
Baten:						
Diverse baten	4.440.904	2.003.817	2.747.330	2.803	2.859	2.916
Bijdragen van het rijk	751.004	709.453	666.619	680	694	707
Overige inkomensoverdrachten	2.359.732	3.086.734	3.400.370	3.469	3.538	3.609
Gemeentelijke bijdragen	7.094.050	6.003.475	5.939.872	6.059	6.180	6.304
Totaal baten	14.645.690	11.803.479	12.754.191	13.011	13.271	13.537

1.2 Programma Bestuur

Programma	: Bestuur
Portefeuillehouders	: H.J. Dannenberg
Programmamanager	: N.A.M. Rigter (secretaris/directeur Publieke Gezondheid)

Inleiding

Het programma Bestuur is een ondersteunend en algemeen programma ten behoeve van het programma Gezondheid. Het programma richt zich op het bestuur en op het bestuursproces van de GGD. De daarbij van belang zijnde aspecten zijn:

- de voorbereiding van vergaderingen van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur,
- de invulling van de kaderstellende en controlerende rol van het Algemeen Bestuur,
- de uitvoering van de besluiten van het Algemeen- en het Dagelijks Bestuur,
- de voeding van het portefeuillehoudersoverleg Publieke Gezondheid en
- de communicatie met de gemeenten.

Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2014 zullen de gemeenten hun vertegenwoordigers in het Algemeen Bestuur voor de periode 2014 – 2018 aanwijzen. Uit het Algemeen Bestuur wordt vervolgens het Dagelijks Bestuur aangewezen.

Waar staan we voor?

De doelstelling van het programma Bestuur is het optimaliseren van de kwaliteit en het rendement van de samenwerking tussen en met gemeenten.

Wat is de stand van zaken (huidige situatie)?

GGD IJsselland voert taken uit die haar door de deelnemende gemeenten (al dan niet op basis van wettelijk kader) zijn opgedragen. De GGD voert de taken in nauw overleg met de gemeenten uit. Op bestuurlijk en ambtelijk niveau worden zaken besproken en afgestemd. Steeds met hetzelfde doel: de gemeenten ondersteunen in het realiseren van hun ambities. De kerntaak van de GGD is preventieve gezondheid. Naast de wettelijke taken levert de GGD naar behoefte (aanvullende) diensten aan individuele gemeenten.

Wat willen we bereiken (ambities)?

De GGD heeft de ambitie als verlengstuk van het lokaal bestuur een transparante, toegankelijke en dienstbare organisatie te zijn (zie onze missie, visie en bestuursagenda). Dit stelt eisen aan de kwaliteit van de dienstverlening, de inrichting en het functioneren van onze ambtelijke en bestuurlijke organisatie. Het Dagelijks Bestuur is belast met de beleidsvoorbereiding en de beleidsuitvoering. Het portefeuillehoudersoverleg Publieke Gezondheid heeft daarbij een belangrijke adviserende rol.

Naast beleidsvoorbereiding en uitvoering heeft het Dagelijks Bestuur tot taak in te spelen op signalen van gemeenten, eventueel zelf ontwikkelingen signaleren en op verzoek van gemeenten ontwikkelingen in lokale gezondheidszorg te agenderen. Dit voor zover de deelnemende gemeenten gezamenlijk optrekken wenselijk vinden en zij de platformfunctie van de GGD als meest geëigende infrastructuur in die situatie zien.

GGD IJsselland is op dit moment volop in transitie. Enerzijds om binnen de uitgezette koers, een een meer duidelijke interne aansturing te ontwikkelen. Anderzijds komt er veel af op de gemeenten waarvoor GGD IJsselland werkt en waarvan GGD IJsselland is. Om goed in te kunnen spelen op beide ontwikkelingen, en om aan de eisen die dit stelt te voldoen, wordt achterstallig (organisatorisch) onderhoud bij GGD IJsselland aangepakt en worden cruciale functies voor sturing verstevigd. De ingezette transitie is een uitvloeisel van de opdracht die het bestuur in mei 2011 bij aanstelling meegaf aan de nieuwe directeur Publieke Gezondheid (DPG). Aan de hand van de in de notitie 'Richten, Inrichten en Verrichten' neergezette lijn en het bijbehorende transitieplan zijn de ontwikkelingslijnen uitgezet die in 2015 moeten leiden tot een 'vernieuwde organisatie'.

Wat doen we ervoor?

Het programma Bestuur richt zich op het bestuursproces en is als zodanig voorwaardenscheppend voor het programma Gezondheid. Uitgangspunt is dat er voldoende overleg en afstemming plaatsvindt met betrekking tot de opgedragen taken. De interne en externe informatievoorziening speelt hierbij een belangrijke rol.

Aandachtspunten hierbij zijn:

- het verder uitvoeren van het Transitieplan 'Koers zetten en Op pad gaan' – fase 2: 'VERDER' – gericht op doorontwikkeling naar een professionele organisatie gericht op procesmatig werken;
- het vertalen van missie, visie en strategische doelen naar jaarplan en teamplannen;
- het komen tot één JGZ-uitvoeringsorganisatie voor (afzonderlijke) gemeenten;
- totstandkoming van en informatievoorziening aan algemeen en dagelijks ;bestuur;
- verdere implementatie van kwaliteitsmanagementsysteem, afgestemd op de eisen van het HKZ schema van de publieke gezondheid

Wat gaat het kosten?

Begroting programma Bestuur

Omschrijving	rekening	begroting	begroting	meerjarenbegroting(x1000)		
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten:						
Exploitatielasten	9.422	14.500	14.750	16	16	17
Kostenplaatsen	801.996	803.943	1.049.375	1.071	1.092	1.114
Totaal lasten	811.418	818.443	1.064.125	1.087	1.109	1.131
Baten:						
Diverse baten	183			0	0	0
Overige inkomensoverdrachten		25.281	25.281			
Gemeentelijke bijdrage	813.946	683.297	906.516	925	944	962
Totaal baten	814.129	708.578	931.797	925	944	962

2 Financiële begroting

2.1 Begroting van baten en lasten GGD IJsselland

In dit onderdeel zijn de totale baten en lasten van GGD IJsselland verwerkt. Dit betreft het totaal van de afzonderlijke programmabegrotingen en het overzicht van algemene lasten en dekkingsmiddelen.

categorie	rekening	begroting	begroting
	2012*	2013	2014
Lasten:			
Niet in te delen lasten	847.860	-136.561	129.623
Exploitatielasten	4.652.651	1.877.053	2.111.879
Reserveringen	0	0	42.200
kapitaallasten	86.548	90.042	81.457
Kostenplaatsen	10.609.027	10.661.327	11.674.480
totaal lasten	16.274.758	12.491.861	14.039.639
Baten:			
Niet in te delen baten	196.800	-49.696	197.500
Overige baten	4.442.841	2.026.817	2.762.968
Rijksbijdragen	751.004	709.453	666.619
Gemeentelijke bijdragen	7.907.996	6.686.772	6.846.388
Overige inkomensoverdrachten	2.359.732	3.112.015	3.425.651
Reserveringen	308.682	6.500	140.513
saldo gewone dienst	307.703		
totaal baten	16.274.758	12.491.861	14.039.639

2.2 Toelichting op de financiële begroting

In deze paragraaf worden de afwijkingen in de begroting 2014 ten opzichte van de begroting 2013 na wijziging toegelicht. De aanpassingen conform de begrotingsrichtlijnen (salarissen en prijsindex) worden separaat toegelicht.

De begroting is, zoals gebruikelijk, verder beleidsarm opgesteld. Naast de aanpassingen op basis van de begrotingsrichtlijnen zijn er een aantal wijzigingen aangebracht waardoor het volume van de begroting in totaal met ruim € 1,5 miljoen is toegenomen.

Deze toename is op hoofdlijnen als volgt te verklaren:

- JGZ Maatwerk (€ 638.000,-)

Het JGZ maatwerk werd in het verleden als incidenteel maatwerk beschouwd en daarom niet verwerkt in de begroting. Gezien het structurele karakter wordt dit nu wel verwerkt. De toegenomen kosten worden geheel uit opbrengsten m.b.t. maatwerk JGZ gedekt.

- Infectieziektenbestrijding (€ 100.000,-)
De activiteiten SOA worden structureel gedekt uit een rijksbijdrage. Door toegenomen activiteiten kan worden gerekend op een verhoogde rijksbijdrage van in totaal € 100.000,-.
- Technische Hygiënezorg (100.000,-)
De stijgende kosten ten gevolge van het toegenomen aantal inspecties kinderopvang worden gedekt uit de hiermee samenhangende baten.
- Ontwikkeling salarissen (totaal) (€ 425.000,-)
De verwachte ontwikkeling in salarissen en diverse premies zijn verwerkt. Deze ontwikkeling wordt verwerkt in de gemeentelijke bijdrage, tarieven voortaken op basis van contract en maatwerk alsmede de doorbelasting aan de Veiligheidsregio
- Algemene Baten en lasten (€237.000,-)
Het totaalbedrag bestaat uit een stelpost voor dekking organisatieverandering (€ 124.000,-), stelpost btw\prijsindex (€ 40.000,-), reservering risicoreserve € 42.000,- en overige exploitatiekosten (€ 31.000,-)

Overgang taak 0-4-jarigen JGZ

Met ingang van 1 april 2011 wordt de gezondheidszorg voor de 0-4-jarigen in de gemeente Deventer door GGD IJsselland uitgevoerd. De exploitatiekosten hiervan zijn verwerkt in de begroting 2014, en zijn daarmee voor het eerst ondergebracht in de begroting . In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 13 december 2012 is besloten dat deze taak met ingang van 1 april 2013 ook voor de overige (6) 'Carinova' gemeenten zal worden uitgevoerd. Voor de overgang is een ondernemingsplan met begroting opgesteld. In het eerste kwartaal 2013 wordt de begroting van het ondernemingsplan verder uitgewerkt (definitieve formatieplan met salarisberekeningen en huisvestingsplan). Daarnaast worden in de vergadering van maart 2013 de dienstverleningsovereenkomsten vastgesteld en moeten de definitieve subsidiebeschikkingen voor maatwerk worden opgesteld.

De aanvullende exploitatiebedragen gemoeid met de JGZ-dienstverlening in de 'Carinova' gemeenten zijn (nog) niet in de begroting 2014 verwerkt. Er is voor gekozen de nadere uitwerking van de begroting uit het ondernemingsplan af te wachten. De geactualiseerde begroting zal door middel van een begrotingswijziging aan de begroting 2014 worden toegevoegd. De informatie hiervoor kan nog worden aangevuld met de informatie uit de realisatie over het eerste halfjaar 2013.

Organisatieverandering

In de vergadering van 22 maart 2012 van het Algemeen bestuur is besloten tot een organisatieverandering. In het voorstel is inzichtelijk gemaakt dat deze ontwikkeling tot meer organisatiekosten leidt. Hiervoor is een dekkingsplan opgesteld. De doelstelling is om de toegenomen kosten door middel van ombuigingen binnen de bestaande organisatie te dekken zonder consequenties voor de gemeentelijke bijdrage. Voor realisatie van de ombuigingen is een project gestart. De resultaten zullen in de loop van 2013 worden gepresenteerd. Voor de tijdelijke dekking van de toegenomen organisatiekosten is in het dekkingsplan voorzien door beschikking over reserves.

In de begroting 2014 is de jaarschijf 2014 uit het dekkingplan verwerkt. In de begroting 2014 zijn de volgende mutaties verwerkt;

- Nieuwe formatie voor secretaris en controller (1,5 fte)
- Nieuwe formatie voor teamleiders JGZ (1,83 fte)
- Vermindering formatie JGZ (één afdelingshoofd minder, het waren er twee)
- Effect nieuw functiegebouw
- Raming 1e tranche ombuigingen (nog niet concreet ingevuld, stelpost € 100.000,-)
- Algemene bijdrage uit frictiekosten
- Dekking door beschikking over de reserves € 99.780,-.

De doorwerking van de toename van het budgetvolume in de gemeentelijke bijdrage beperkt zicht tot indexering van de salarissen, indexering prijzen en verhoging van het BTW percentage.

In deze paragraaf is ook het overzicht "Algemene baten en lasten" verwerkt. De totale begroting bestaat uit programma's en een algemeen deel. De afzonderlijke programmabegrotingen worden vermeld bij de inhoudelijke toelichting op de programma's. Het algemene deel wordt verwerkt in de toelichting op de financiële begroting.

Algemene lasten en dekkingsmiddelen

Omschrijving	rekening	begroting	begroting	meerjarenbegroting(x1000)		
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten:						
Niet in te delen lasten	847.860	16.000	129.623			
reserveringen	48.830		42.200			
Stelpost bezuiniging		-152.561	0			
Totaal lasten	896.690	-136.561	171.823	0	0	0
Baten:						
Rente en afschrijvingen	1.754	23.000	15.638			
Dekking organisatieveranderingen	196.800		197.500			
Stelpost dekking functiegebouw		102.865	0			
Stelpost bezuiniging		-152.561	0			
Reserveringen	308.682	6.500	140.513			
Saldo gewone dienst	307.703					
Totaal baten	814.939	-20.196	353.651	0	0	0

Toelichting Algemene lasten en dekkingsmiddelen

Lasten

Onder de niet in te delen lasten is een budget geraamd ter grootte van de gemeentelijke bijdrage HALT (€ 124.738,=). Deze taak is beëindigd maar de gemeentelijke bijdrage is niet in mindering gebracht. Voorgesteld wordt om deze bijdrage in te zetten voor de noodzakelijke ombuigingen in het kader van de organisatieveranderingen. Daarnaast is op deze post het restant-budget voor prijsindex en BTW verhoging geraamd (€ 40.000,=) en de reguliere post onvoorzien € 16.000,=) verwerkt.

Nieuw in de begroting 2014 is een reservering van € 42.200,=. Deze storting hangt vooralsnog samen met de verwerking van de activiteiten uit maatwerk JGZ in de begroting 2014. Deze activiteiten worden op basis van tarieven uitgevoerd. In 2012 is een notitie opgesteld en besproken in het DB inzake de opbouw van de tarieven voor taken van GGD IJsselland met een risico. Dit betreft taken die op contractbasis worden verricht voor een of meer gemeenten, voor een bepaalde periode, en taken die in opdracht van derden tegen kostendekkend tarief worden verricht. Met ingang van 2013 is in het tarief een component opgenomen voor dekking van risico's uit dit soort (additionele) activiteiten. Deze component wordt gereserveerd. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Ten tijde van het opstellen van de begroting 2014 resteert er nog een in te vullen taakstelling van € 51.113,=. Verwacht wordt dat in de loop van 2013 hier concrete invulling aan kan worden gegeven.

baten

De compensatie voor de frictiekosten die voortkomen uit de congruentie zijn hier geraamd (€ 97.500,-). Daarnaast is een stelpost (€ 100.000,-) opgenomen voor dekking van de kosten van de organisatieverandering op basis van

het vastgestelde dekkingsplan. Voor de invulling van deze stelpost is een project gestart . Verwacht wordt dat in de loop van 2013 concrete invulling aan deze taakstelling kan worden gegeven.

De post reserveringen bestaat uit een beschikking over de reserve Publieke Gezondheid Asielzoekers van € 49.500,= voor dekking van frictiekosten als gevolg van sluiting van asielzoekerscentra. Daarnaast is een beschikking over de reserves geraamd voor dekking van de kosten van de organisatieverandering conform het dekkingsplan.

Begrotingsrichtlijnen 2014

In de vergadering van het Dagelijks Bestuur van 24 januari 2013 zijn de richtlijnen voor de begroting 2014 vastgesteld.

Personeelslasten

De huidige CAO loopt tot 31 december 2012. Tot nu toe zijn er geen concrete CAO-afspraken gemaakt. De indexeringen zijn in overleg met de gemeente Zwolle tot stand gekomen, zoals gebruikelijk. Op basis van de informatie uit publicaties tot en met december 2012 wordt voor 2014 uitgegaan van een salarisstijging van 1% en van een stijging van de sociale lasten van 0,75%.

Met betrekking tot de salariskosten hebben zich in de loop van 2012 en per 1 januari 2013 de volgende ontwikkelingen voorgedaan waarmee in de begroting van GGD IJsselland nog geen rekening kon worden gehouden;

Salarisverhoging: Met ingang van 1 januari 2012 en met ingang van 1 april 2012 een salarisverhoging van 1 %, in totaal 2% met ingang van 1 april 2012.

Pensioenpremie; met ingang van 1 april 2012 verhoging werkgeversdeel met 1,54 %
Met ingang van 1 januari 2013 verhoging werkgeversdeel met 0,91%

Sociale lasten; (met name premie zorgverzekering); ruim 1,5% stijging met ingang van 1 januari 2013.

Een deel van deze informatie is pas bekend geworden nadat de begrotingsrichtlijnen voor 2014 waren opgesteld. Dit betekent dat de stijging van de salariskosten uiteindelijk hoger uitvalt dan op basis van de vastgestelde begrotingsrichtlijnen mag worden verondersteld. Het verschil wordt aangegeven ten opzichte van de begroting 2013.

In de begroting van GGD IJsselland is rekening gehouden met de volgende ontwikkeling van de salariskosten:

Begrotingsjaar	Ontwikkeling salaris	Ontwikkeling sociale lasten
2012	1%	reeds verwerkt
2013	1% per 1 juni, budgettair is dit 0,58%	0,75%
2014	0,42% doorwerking 2013 1%	0,75%

Gevolgen voor de begroting 2014;

Salarisontwikkeling:

Voor de salarisontwikkeling 2012 was in de begroting 2012 onvoldoende rekening gehouden vanwege het in 2011 reeds vaststellen van de begroting 2012. In de bestuursrapportage 2012 is dit gemeld en is het budget voor salariskosten 2012 bijgesteld. In de begroting 2013 is rekening gehouden met een stijging van 1% met ingang van 1 juni 2013. Budgettaire is over het gehele jaar dan een stijging geraamd van 0,58% (7 maanden van het jaar. Voor de begroting 2014 moet dan nog 0,42% salarisstijging 2013 worden verwerkt, naast de indexering voor 2014 op basis van de begrotingsrichtlijnen.

Hierdoor is de salarisontwikkeling conform de begrotingsrichtlijnen verwerkt.

Ontwikkeling sociale lasten:

Op het gebied van de sociale lasten hebben zich forse ontwikkelingen voorgedaan. De oorzaak waarom hiermee in de begrotingen t/m 2013 onvoldoende rekening kon worden gehouden ligt in het feit dat de begroting van de GGD in het begin van het jaar wordt opgesteld. Ontwikkelingen die daarna plaatsvinden worden pas in een volgende begroting gecorrigeerd. Gemeenten hebben hiermee waarschijnlijk wel rekening kunnen houden omdat de begrotingsvaststelling van de gemeenten later in het jaar plaatsvindt. Het totaal van de stijging bedraagt bijna 4%, terwijl hiervoor alleen de index 2013 (0,75%) beschikbaar is.

Voor 2014 wordt rekening gehouden met een ontwikkeling van 0,75%.

Om het budget 2014 voor de salariskosten te actualiseren kan niet worden volstaan met de indexeringen 2014. Er moet rekening worden gehouden met de autonome ontwikkelingen in voorgaande jaren. Dit heeft gevolgen voor de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage 2014. Een deel van de kostenstijging wordt doorberekend in tarieven (o.a. reizigersvaccinatie, forensische geneeskunde).

De totale doorwerking in de gemeentelijke bijdrage bedraagt per saldo € 288.331,-.

Diensten van derden en materiële kosten

Voorgesteld wordt de prijsstijging inzake diensten en leveringen door derden, inclusief contractuele afspraken met derden, voor 2014 vast te stellen op 1,75%. Voor de begroting 2014 wordt voorgesteld dit percentage als maximum te hanteren indien indexering noodzakelijk is. De omvang van het maximum budget wordt bepaald door het totale budget voor diensten en levering derden met 1,75% te indexeren.

Rentepercentages

Bij het opstellen van de begroting 2013 wordt uitgegaan van een rente van 5% over nieuwe investeringen. De rente over de reserves is bepaald op 1,35%.

Nieuw beleid 2014

Voor 2012 is nieuw beleid vastgesteld met betrekking tot de bezuinigingstaakstelling van totaal € 710.000,-. Deze taakstelling is in de begroting 2014 volledig in de gemeentelijke bijdrage verdisconteerd.

Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage

Gemeentelijke bijdrage 2013 oorspronkelijk	€ 6.686.772,-
Begrotingswijziging 2013: bezuinigingstaakstelling laatste deel	-/- € 152.562,-
Gemeentelijke bijdrage 2013 na wijziging	€ 6.534.210,-

1. Mutaties in de salarissen , € 288.331,-
Dit betreft de mutatie in de salarissen voor zover die doorwerken in de gemeentelijke bijdrage. Met betrekking tot plustaken wordt de verhoging van de salarissen gecompenseerd door hogere inkomsten uit exploitatie.

2. Beëindiging taken OGGZ en bemoeizorg door de Gemeenten Olst-Wijhe en Raalte	-/- € 29.846,-
3. Prijsindex\BTW stijging\ overige	€ 53.694,-
Totaal mutaties gemeentelijke bijdrage 2014	€ 312.179,-
Per saldo bijdrage 2014	€ 6.846.389,-

Toelichting gemeentelijke bijdrage 2014

Mutaties salarissen

De salarissen en sociale lasten zijn geïndexeerd met 1,75% conform de vastgestelde begrotingsrichtlijnen. Daarnaast zijn de salariskosten gestegen als gevolg van ontwikkelingen in voorgaande jaren waarmee tot nu toe in de begroting onvoldoende rekening is gehouden.

De ontwikkeling van de salariskosten is nader toegelicht in paragraaf 3 "begrotingsrichtlijnen 2014".

Bezuinigingstaakstelling

In 2011 is een bezuinigingstaakstelling afgesproken van in totaal € 710.000,-. De taakstelling is volledig in de gemeentelijke bijdrage 2014 verwerkt.

Logopedie

De gemeenten Steenwijkerland en Kampen hebben te kennen gegeven deze taak te willen beëindigen. Hierop wordt door de GGD zoveel mogelijk geanticipeerd door het zo mogelijk herplaatsing van medewerkers elders binnen de organisatie. In 2013 zal met de betrokken gemeenten nadere afspraken worden gemaakt met betrekking tot de inzet van de beschikbare capaciteit en financiële afwikkeling. Vooralsnog is met de afbouw van deze taak in de gemeentelijke bijdrage nog geen rekening gehouden.

Beëindiging HALT taak

Met ingang van 1 januari 2013 is deze taak beëindigd. In de productenramingen wordt deze taak nog wel benoemd vanwege de achterblijvende frictiekosten.

In de gemeentelijke bijdrage is geen mutatie verwerkt omdat de HALT-bijdrage wordt ingezet voor dekking van de kosten in het kader van de organisatieverandering. De bijdrage is in de begroting 2014 verantwoord onder het programma bestuur.

Beëindiging taken OGGZ en bemoeizorg door de gemeenten Raalte en Olst-Wijhe.

De gemeenten Raalte en Olst-Wijhe hebben te kennen gegeven met ingang van 1 januari 2012 de taken OGGZ en bemoeizorg te willen beëindigen. De gemeentelijke bijdragen voor deze taken zullen in 4 jaar worden afgebouwd. In 2014 is hiervan 75% afgebouwd. De vermindering van de gemeentelijke bijdrage bedraagt in totaal € 29.846,-.

Overige mutaties

Indexering prijzen;

In de begrotingsrichtlijnen is uitgegaan van een indexeringspercentage van 1,75%. De totale stijging berekend over de materiële kosten die doorwerken in de gemeentelijke bijdrage bedraagt € 26.000,-.

Verhoging BTW percentage;

Met ingang van 1 oktober 2012 is het BTW percentage verhoogd van 19% naar 21%. Het gevolg hiervan voor de gemeentelijke bijdrage bedraagt € 29.000,-. Een deel van deze BTW is compensabel voor de deelnemende gemeenten.

Overige mutaties;

De overige mutaties bestaan uit kleine bijstellingen van budgetten en kapitaallasten.

3 Paragrafen

3.1 Algemeen

De programmabegroting 2014 bevat de volgende (verplichte) paragrafen:

1. Weerstandsvermogen
2. Onderhoud kapitaalgoederen
3. Bedrijfsvoering
4. Verbonden partijen
5. Financiering

Het hoofddoel van de paragrafen is het Algemeen Bestuur in staat te stellen de beleidskaders van de diverse onderdelen vast te stellen.

De paragrafen bevatten informatie met betrekking tot onderwerpen die raakvlakken hebben met alle programma's. In de paragrafen worden beleidsuitgangspunten geformuleerd van beheersmatige aspecten waarbij sprake kan zijn van grote financiële gevolgen of een aanzienlijk belang voor de realisatie van de programma's. Het belang van de paragrafen is dat onderwerpen die verspreid in de begroting staan, worden gebundeld waardoor een overzichtelijk geheel ontstaat.

3.2 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van GGD IJsselland bestaat uit de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen maatregelen in de vorm van voorzieningen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie.

Sinds enige jaren is de paragraaf weerstandsvermogen uitgebreid met het begrip 'weerstandscapaciteit'. Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan de middelen en mogelijkheden waarover de GGD beschikt om niet geraamde kosten, die onverwacht en substantieel zijn, te dekken zonder dat dit ten koste gaat van uitvoering van het takenpakket.

In 2012 is een notitie opgesteld en vastgesteld in het Dagelijks bestuur om de opbouw van de tarieven GGD IJsselland opnieuw in beeld te brengen. Met ingang van 2013 is in het tarief een component opgenomen voor dekking van risico's uit additionele activiteiten. In de begroting 2014 zijn de financiële gevolgen van het maatwerk JGZ verwerkt. Deze werkzaamheden worden als additionele activiteiten beschouwd en worden op basis van contractafspraken uitgevoerd. In de paragraaf risico's is het maatwerk JGZ benoemd en zijn de risico's die hier mee samenhangen nader toegelicht. De risicocomponent in het tarief wordt gereserveerd voor dekking van eventuele frictiekosten die uit additionele taken kunnen voortvloeien. De risicoreserve vormt een versterking van de weerstandscapaciteit van GGD IJsselland.

In 2012 is een eerste aanzet gegeven voor een beschouwing van het weerstandsvermogen van de GGD, mede naar aanleiding van signalering van onze accountant (reeds gedurende een aantal jaar). Aanleiding daarvoor was onder meer dat het weerstandsvermogen al jaren op hetzelfde peil is gebleven terwijl het takenpakket met de daarbij behorende risico's is toegenomen. Er is nog geen voorstel voorgelegd, dat zal in de loop van 2013 alsnog plaatsvinden. Vooralsnog is deze paragraaf nog ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2013 in de begroting 2014 opgenomen.

In deze paragraaf worden de risico's en weerstandscapaciteit in beeld gebracht.

a. *risico's*

Huisvesting

Een deel van het GGD-kantoor aan de Zeven Alleetjes wordt verhuurd aan derden. De raming van de huuropbrengst is gebaseerd op de lopende huurovereenkomsten en een inschatting van de nog te verhuren ruimte. Door huuropzegging kan een dekkingstekort ontstaan. De kantoorruimte die door beëindiging van de HALT-taak beschikbaar is gekomen is opnieuw verhuurd aan de nieuwe HALT-organisatie. Het maximale risico met betrekking tot huur bedraagt € 188.000,=.

Sanering geluidslawaai

Regio IJssel-Vecht had bij het opheffen een geschil met destijds het ministerie van VROM (thans ministerie van I&M) over de financiering van geluidwerende voorzieningen. GGD IJsselland heeft de opdracht om dit probleem af te ronden. Het totale financiële risico was € 401.200,=. In 2012 is deze claim afgewikkeld waardoor er met betrekking tot dit onderwerp voor 2014 geen risico meer is.

Maatwerk JGZ

Nieuw in de begroting 2014 is de verwerking van de financiële en personele consequenties die samenhangen met de maatwerkactiviteiten 4 – 19 jarigen JGZ. Deze activiteiten zijn gedurende een aantal jaren sterk toegenomen en hebben een min of meer structureel karakter gekregen. De activiteiten worden voor een groot deel uitgevoerd door personeel in vaste dienst. Voor de subsidieverstreking worden elk jaar opnieuw afspraken per gemeente gemaakt. De inkomsten kunnen per jaar fluctueren. Binnen een bepaalde bandbreedte kan dit worden opgevangen door inzet van tijdelijk personeel. Voor de omvang van het maximale risico wordt uitgegaan van de opbrengst uit maatwerkactiviteiten. In de begroting 2014 is deze geraamd op € 638.000,=.

HALT

Met ingang van 1 januari 2013 is de HALT-taak bij GGD IJsselland beëindigd. De werkzaamheden zijn ondergebracht bij een landelijke organisatie, die wordt gefinancierd door het ministerie van Veiligheid en Justitie. Door beëindiging van deze taak ontstaan frictiekosten. De frictiekosten bestaan uit salariskosten van medewerkers die niet mee overgaan naar de nieuwe organisatie (0,89 fte) en overheadkosten. Getracht wordt het achterblijvende personeel binnen de GGD-organisatie te herplaatsen. Voor dekking van de frictiekosten is een éénmalige bijdrage ontvangen van € 140.000,=. Hiermee kunnen de frictiekosten ruim 2 jaar worden gedekt. Op dit moment is niet bekend of dit budget voldoende is. Dit is afhankelijk van de mogelijkheden om de frictiekosten te saneren.

Logopedie

Door de gemeenten Steenwijkerland en Kampen is aangegeven deze taak te willen beëindigen. Voor deze taak is 1,39 fte (€ 91.000,=) werkzaam bij GGD IJsselland. Er zijn nog geen concrete afspraken gemaakt over de afbouw van deze formatie en bijbehorende kosten. Dat zal in 2013 wel gebeuren.

Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers

Door sluiting van asielzoekercentra in 2012 is op deze taak 0,6 fte bovenformatie ontstaan. Voor deze taak is een reserve beschikbaar om dit risico te dekken. De reserve is echter in het kader van de organisatieverandering tijdelijk grotendeels ingezet c.q. beschikbaar gesteld. Op dit moment wordt er van uitgegaan dat de kosten van bovenformatie gedurende 2 jaar uit de reserve kunnen worden gedekt. Getracht wordt de betrokken medewerkers te herplaatsen binnen de organisatie.

Beëindiging taken OGGZ en bemoeizorg door de gemeenten Raalte en Olst-Wijhe.

De gemeenten Raalte en Olst-Wijhe hebben te kennen gegeven met ingang van 1 januari 2012 de taken OGGZ en bemoeizorg te willen beëindigen. De gemeentelijke bijdragen voor deze taken worden in 4 jaar afgebouwd. In 2014 is hiervan 75% afgebouwd. De vermindering van de gemeentelijke bijdrage bedraagt in totaal € 29.846,-. Voor dit knelpunt is binnen de begroting nog geen oplossing gevonden. Voorlopig is hiervoor een stelpost opgenomen. Het totale risico bedraagt met ingang van 2015 ruim € 40.000,- .

b. weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van GGD IJsselland bestaat uit de (bestemmings)reserves voor zover daar vrij over kan worden beschikt en de post onvoorzien. De algemene reserve en de reserve algemene ontwikkeling behoren tot de weerstandscapaciteit van GGD IJsselland. De stand per 1 januari 2013 bedraagt in totaal € 297.215,=. De post onvoorzien behoort tot de structurele weerstandscapaciteit. In de begroting wordt hiervoor een vast bedrag van € 16.000,= geraamd. In totaal bedraagt de weerstandscapaciteit € 313.215,=.

Er is geen algemene norm te stellen voor een algemene eenduidige relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Aangezien de risico's niet altijd kwantificeerbaar zijn, is het lastig een minimumnorm voor de noodzakelijk geachte weerstandscapaciteit te bepalen. De risico's die zijn geschetst kunnen langdurige financiële gevolgen hebben, terwijl de weerstandscapaciteit uit overwegend incidentele middelen bestaat. Dit betekent dat bij een calamiteit de financiële gevolgen voor een beperkte periode kunnen worden gedekt. In die periode zal een structurele oplossing moeten worden gevonden.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

In het kader van deze paragraaf gaat het om de vaste activa waarvan de instandhouding structureel een substantieel beslag op de middelen legt. Buiten dit kader vallen de financiële activa en bedrijfsmiddelen omdat die regelmatig worden vervangen. Door dit onderscheid komt in deze paragraaf alleen het onderhoud van het kantoorgebouw te Zwolle aan de orde. Voor het onderhoud van het kantoorgebouw te Zwolle is een meerjarenonderhoudsplan opgesteld. Dit plan is in de vergadering van het Dagelijks Bestuur van 16 maart 2006 vastgesteld. In het onderhoudsplan is een onderscheid aangebracht tussen de investeringen en kosten die rechtstreeks in de exploitatie worden geraamd. Op basis van nieuwe regelgeving is het niet meer toegestaan om onderhoudskosten te activeren. In het meerjarenonderhoudsplan zijn wel investeringen opgenomen. De financiële consequenties van de aanpassing van het meerjarenonderhoudsplan zijn nog niet bekend.

Ten behoeve van financiering van het VERanDER-traject is de bestemmingsreserve gedeeltelijk afgeroemd. Ingeschat wordt dat dit geen risico vormt voor het onderhoud van het gebouw.

3.4 Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering en Services (B&S) verleent haar diensten volgens het principe van Shared Services Centre ook aan Veiligheidsregio IJsselland.

De dienstverlening van B&S aan GGD IJsselland en Veiligheidsregio IJsselland omvat de (interne) sturing en beheersing van de primaire en ondersteunende processen gericht op het realiseren van de taken en doelen van de organisatie.

De groei van de GGD-organisatie als gevolg van de congruentie Deventer en de komst van de JGZ 0-4-jarigen voor Deventer is niet zonder gevolgen gebleven voor de wijze waarop Bedrijfsvoering & Services ingericht en aangestuurd wordt.

Voor de begroting 2014 wordt ervan uitgegaan dat GGD IJsselland via de afdeling Bedrijfsvoering & Services de ondersteuning en facilitaire diensten voor Veiligheidsregio IJsselland levert. De kostentoe rekening geschiedt op basis van de bestaande verdelingssystematiek zoals die in voorgaande jaren is gehanteerd. De overheadkosten die zijn gerelateerd aan de Veiligheidsregio zullen middels facturering worden verrekend. Ter voorkoming van verrekening van BTW is tussen GGD IJsselland en Veiligheidsregio IJsselland een overeenkomst 'Kosten voor gemene rekening' afgesloten. Deze overeenkomst is door de belastingdienst goedgekeurd waardoor verrekening van BTW achterwege kan blijven en geen kostenverhogend effect ontstaat.

Door regionalisering van de brandweer zal per 1-1-2014 waarschijnlijk een nieuwe situatie ontstaan.

Er zijn nog geen definitieve keuzes gemaakt voor de ondersteuning door bedrijfsvoering voor beide organisaties. In de begroting 2014 zijn de kostenverdelingen op basis van de bestaande systematiek en afspraken verwerkt.

Personeel en Organisatie (P&O)

De (deel-)missie van het team P&O is: het zorgen voor een zo optimaal mogelijke afstemming tussen organisatiedoelstellingen en de individuele belangen ten aanzien van het human capital in het kader van de missie en visie van GGD IJsselland.

Kwaliteit van de dienstverlening bepaalt de toegevoegde waarde van GGD IJsselland en kan alleen gegarandeerd worden als de GGD beschikt over voldoende gekwalificeerde medewerkers. Zij zijn de stuwende kracht achter het realiseren van de missie en de doelstellingen. Het binden en boeien van deskundige en enthousiaste medewerkers is van belang. Een juiste invulling van personeelsbeleid kan hieraan bijdragen. Het HRM beleid 2012 – 2014 biedt hiervoor het benodigde kader.

Informatiemanagement en Automatisering

De (deel)missie van Informatiemanagement en Automatisering is: het team Informatiemanagement en Automatisering ondersteunt de organisatie op het gebied van de papieren en digitale informatievoorziening in de brede zin van het woord conform een, in afstemming met de organisatie, vast te stellen serviceniveau.

Het vakgebied zelf is zeer dynamisch en aan veel veranderingen onderhevig in zowel organisatorisch als wettelijk en technisch opzicht. Landelijke ontwikkelingen en de eigen ambities bepalen de gewenste ontwikkeling van de informatievoorziening. Uitbreiding met een aantal locaties leidt tot zwaardere eisen aan de infrastructuur. Hierop wordt ingespeeld door het creëren van maatwerk onder andere door kwaliteit en prijs goed op elkaar af te stemmen.

Het team draagt (mede) zorg voor de informatiebeveiliging en het waarborgen van de continuïteit van de organisaties. Voortschrijdende digitalisering en telewerken (externe toegang tot de ICT-faciliteiten) maken de organisaties minder kwetsbaar.

Het team Informatiemanagement en Automatisering voert het vastgestelde informatiebeleid voor GGD IJsselland uit. Het informatiebeleid van de GGD is in het voorjaar van 2009 vastgesteld door het DB en is nog steeds actueel. In de informatievoorziening staat met name centraal: klantgericht werken, flexibel samenwerken, informeren en rapporteren.

Financiën

De (deel)missie luidt: het team Financiën levert zowel gevraagd als ongevraagd beleidsadviezen aan directeur en management. Daarnaast werkt zij nauw samen met de inhoudelijke teams aan de realisatie van de doelstelling van deze teams en om de financiële aspecten inzake de planning- en controlcyclus in te kunnen vullen. Het team financiën voert de centrale financiële administratie van de organisatie en is verantwoordelijk voor de geldstromen binnen de GGD. Het team voert alle hiermee samenhangende taken uit.

Het team Financiën heeft voor de komende jaren de volgende speerpunten:

- Het team financiën volgt de ontwikkeling binnen de GGD en verleent waar nodig ondersteuning.
- Het team financiën volgt de landelijke ontwikkelingen op het gebied van de overheidsfinanciën, vertaalt deze waar nodig naar de eigen organisatie en adviseert hierover aan management en bestuur.

Facilitaire zaken

De missie luidt: het team Facilitaire Zaken wil een professionele dienstverlener zijn die haar diensten en producten afstemt op de eisen en wensen van de (interne) klant en streeft naar het optimaliseren van de kwaliteit van dienstverlening binnen een aantal vooraf gestelde kaders.

Het team facilitaire zaken beheert, voorziet in en ontwikkelt de volgende werkvelden:

Huisvesting, inkoop, bodediensten, catering, receptie, huismeesterdiensten, verzekeringen, groenvoorziening, vlaggenprotocol, vergaderruimten, postverzending, mobiele telefonie en telefoonabonnementen.

Vooruitlopend op ontwikkelingen binnen de organisaties is er behoefte te experimenteren met nieuwe vormen van huisvestingsconcepten (o.a. flexwerkplekken). Verregaande digitalisering van werkprocessen en inrichtingvraagstukken op het terrein van ICT spelen hierbij een belangrijke rol en voorwaarde.

3.5 Verbonden partijen

Deze paragraaf geeft inzicht in 'derde rechtspersonen' waarmee GGD IJsselland een bestuurlijke **en** financiële band heeft. Deze band is er door participatie in een vennootschap of deelneming in een stichting. Met een bestuurlijk belang wordt bedoeld een zetel in het bestuur van een deelneming of stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de GGD middelen ter beschikking heeft gesteld en die zal verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op de GGD kunnen worden verhaald. Van een financieel belang is ook sprake als de GGD bij liquidatie van een derde rechtspersoon middelen uitgekeerd kan krijgen. Op het moment van opstellen van de begroting 2014 heeft GGD IJsselland in dit kader geen relaties.

3.6 Financiering

Inleiding

De Wet financiering decentrale overheden (FIDO) bepaalt dat een financieringsparagraaf in de begroting wordt opgenomen. In artikel 17 van de verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet is vastgelegd welke informatie de financieringsparagraaf dient te bevatten; dit zijn:

- a. de kasgeldlimiet;
- b. de renterisiconorm;
- c. de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende 3 jaar;
- d. de rentevisie;
- e. de rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie.

Algemene ontwikkelingen

Met ingang van 1 januari 2009 is de Wet Fido gewijzigd. De wijzigingen met betrekking tot een gemeenschappelijke regeling zijn beperkt. De renterisiconorm wordt nu gebaseerd op het begrotingstotaal, voorheen was dat het totaal van de vaste schuld. Daarnaast is het aantal financieringsvariabelen teruggebracht van vijf naar twee t.w. de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen.

Het overzicht voor de berekeningen is overeenkomstig aangepast.

De informatie over de kasgeldlimiet wordt opgenomen in de begroting en het jaarverslag. De verplichte kwartaalopgaven komen daarmee te vervallen. Voor de interne bedrijfsvoering blijven de kwartaalrapportages van belang om overschrijdingen tijdig te signaleren. Als in drie achtereenvolgende kwartaalrapportages de kasgeldlimiet wordt overschreden moet de toezichthouder (provincie) hiervan op de hoogte worden gesteld. Er moet een plan worden opgesteld waarin uiteen wordt gezet hoe in de toekomst aan de kasgeldlimiet zal worden voldaan.

Risicobeheer

Met betrekking tot risicobeheer gelden de volgende algemene uitgangspunten:

1. GGD IJsselland verstrekt geen leningen aan derden uit hoofde van haar publieke taak.
2. GGD IJsselland kan middelen uitzetten uit hoofde van de treasuryfunctie indien deze uitzettingen een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. Het prudente karakter van deze uitzettingen wordt gewaarborgd middels de richtlijnen en limieten van het treasurystatuut.
3. Het gebruik van derivaten is toegestaan maar deze worden uitsluitend toegepast ter beperking van financiële risico's.

Renterisicobeheer

Voor het renterisicobeheer gelden de volgende criteria:

1. Conform de Wet FIDO wordt de kasgeldlimiet niet overschreden.
2. Conform de Wet FIDO wordt de renterisiconorm niet overschreden.
3. Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning.
4. De rentetypische looptijd (periode waarvoor de rente vaststaat) en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie.

In onderstaande schema's worden de diverse risico's in beeld gebracht.

Berekening kasgeldlimiet en bepaling financieringspositie 2014

Berekening kasgeldlimiet 2014:

Omvang van de begroting 2014	€ 14.039.639,- (=1)
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage 8,50% (=2)	
Bedrag van de kasgeldlimiet	€ 1.193.369,- (1x2)

Bepaling financieringspositie 2014:

Boekwaarde investeringen	€ 9.033.161,=
Vaste financieringsmiddelen:	
Reserves en voorzieningen	-/- € 1.156.132,=
Langlopende geldleningen	-/- € 6.487.171,=
Tekort aan financieringsmiddelen	€ 1.389.858,=

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de kasgeldlimiet wordt overschreden. Uit voorgaande jaren is gebleken dat het tekort kan worden gefinancierd uit bevoorschottingen van diverse subsidies voor projecten. Indien daartoe aanleiding bestaat, zal worden overgegaan tot consolidatie.

Renterisiconorm

Door berekening van de renterisiconorm wordt inzicht verkregen in de omvang van de schuld waarover in enig jaar renterisico's worden gelopen. Omdat GGD IJsselland slechts 1 langlopende geldlening heeft afgesloten voor financiering van de huisvesting is alleen het risico i.v.m. herfinanciering als gevolg van renteaanpassingen van belang. In onderstaand overzicht wordt dit risico in beeld gebracht:

Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld per 1 januari 2014				
	(bedragen x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
1. Renteherzieningen	0	0	0	0
2. Betaalde aflossingen	173	180	187	194
3) Renterisico (1 + 2)	173	180	187	194
4) Renterisiconorm				
4a) Begrotingstotaal				
4b) Het bij ministeriële regeling vastgestelde %	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm (minimum drempel)	2.500	2.500	2.500	2.500
Toets renterisiconorm	2.327	2.320	2.313	2.306

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Bij GGD IJsselland wordt wekelijks de liquiditeitspositie opgemaakt. Op basis hiervan wordt de samenstelling van de financiering bepaald. Met betrekking tot de lasten wordt de liquiditeitspositie bepaald door de uitgaven t.b.v. de exploitatie en de investeringen. De exploitatieuitgaven zijn min of meer gelijkmatig over het jaar verdeeld. GGD IJsselland heeft 1 langlopende geldlening afgesloten voor financiering van de aankoop van het kantoorgebouw. De overige investeringen worden gefinancierd uit eigen vermogen. Door het beperkte aantal en omvang van de investeringen ontstaan slechts geringe schommelingen in de financieringsbehoefte. Met betrekking tot de baten wordt de liquiditeitspositie met name bepaald door de gemeentelijke bijdragen en de subsidies die in het kader van diverse projecten worden ontvangen.

De gemeentelijke bijdragen worden 2x per jaar gefactureerd. Subsidies worden meestal vooraf beschikbaar gesteld. Gerelateerd aan een evenwichtige verdeling van de exploitatielasten over het jaar is er gedurende enkele maanden per jaar sprake van voorfinanciering.

Rentevisie

Voor 2014 is niet voorzien dat langlopende geldleningen zullen worden afgesloten of dat overtollige financieringsmiddelen gedurende een langere periode dan een jaar zullen worden uitgezet. Het ontwikkelen van een rentevisie m.b.t. financiering is derhalve niet zinvol. In de begroting 2014 wordt voor nieuwe te activeren kapitaaluitgaven uitgegaan van 5% rente. Voor de rente over de reserves en voorzieningen wordt uitgegaan van 1,35%. Voor het meerjarenperspectief worden deze percentages ook gehanteerd.

Voor het renteomslagpercentage voor 2014 wordt uitgegaan van 2,01%.

Rentekosten en opbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie

De opbrengst uit hoofde van de financieringsfunctie betreft de creditrente in rekeningcourant en de renteopbrengsten van deposito's. In voorgaande jaren is gebleken dat de geraamde rente sterk afwijkt van de werkelijk ontvangen rente. Op begrotingsbasis wordt de ontvangen rente altijd beschouwd als incidentele inkomst.

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht gemeentelijke bijdragen

Gemeente	aantal inw. begroting 2014 per 1-1-2013	Bestuur	Gezondheid	Totalen per gemeente begr. 2014
Dalfsen	27.585	60.888	386.387	447.275
Deventer	98.561	31.516	0	31.516
Hardenberg	59.603	131.561	848.097	979.658
Kampen	50.924	112.404	763.183	875.587
Olst-Wijhe	17.750	39.179	239.322	278.501
Ommen	17.324	38.238	243.096	281.334
Raalte	36.484	80.531	497.211	577.742
Staphorst	16.284	35.943	229.332	265.276
Steenwijkerland	43.442	95.889	665.394	761.283
Zwartewaterland	22.141	48.872	311.889	360.761
Zwolle	122.644	231.494	1.755.963	1.987.457
Totaal	512.742	906.515	5.939.872	6.846.388

*De bijdrage van de gemeente Deventer is voor 2014 nog gebaseerd op de afspraken die zijn gemaakt voor de overgangperiode in het kader van de congruentie. Met de gemeente deventer is afgesproken dat gedurende een periode van 4 jaar een vast bedrag zal worden betaald. Deze bijdrage is niet gebaseerd op het inwonertal en valt derhalve buiten dit overzicht.

Bijlage 2: Ontwikkeling gemeentelijke bijdragen

Gemeente	aantal inw.	aantal inw.	Totalen per	Totalen per	saldo	afwijking	in bijdrage	procenten
	begroting 2013 per 1-1-2012	begroting 2014 per 1-1-2013	gemeente begr. 2013	gemeente begr. 2014	tov 2013	in %	per inwoner	per inwoner
Dalfsen	27.439	27.585	421.829	447.275	25.446	6,03%	0,84	5,47%
Deventer	98.675	98.561	31.593	31.516	-77	-0,24%	0,00	-0,13%
Hardenberg	59.439	59.603	926.963	979.658	52.695	5,68%	0,84	5,39%
Kampen	50.709	50.924	846.442	875.586	29.144	3,44%	0,50	3,01%
Olst-Wijhe	17.655	17.750	271.750	278.501	6.751	2,48%	0,30	1,94%
Ommen	17.386	17.324	267.673	281.335	13.662	5,10%	0,84	5,48%
Raalte	36.604	36.484	569.019	577.741	8.722	1,53%	0,29	1,87%
Staphorst	16.232	16.284	250.771	265.275	14.504	5,78%	0,84	5,45%
Steenwijkerland	43.409	43.442	738.758	761.283	22.525	3,05%	0,51	2,97%
Zwartewaterland	22.052	22.141	340.762	360.760	19.998	5,87%	0,84	5,44%
Zwolle	121.600	122.644	1.868.650	1.987.457	118.807	6,36%	0,84	5,45%
Totaal	511.200	512.742	6.534.210	6.846.387	312.177	4,78%		

Bijlage 3: Overzicht personele sterkte

Organisatieonderdeel	formatie begroting 2013	mutaties	formatie begroting 2014
Programma Gezondheid	114,52	-0,23	114,29
Programma Bestuur	2,00	10,86	12,86
Bedrijfsvoering	34,07	-3,06	31,01
Totaal GGD IJsselland	150,59	7,57	158,16

Toelichting

De mutaties in het overzicht betreffen voornamelijk verschuivingen van de formatie in het kader van de organisatieverandering. De toename van de formatie onder het programma bestuur wordt veroorzaakt door de implementatie van het bestuursbureau. Per saldo betekent de inrichting van het bestuursbureau een formatieuitbreiding van 1,5 fte (secretaris 1 fte en controller 0,5 fte). De rest van de formatie van het bestuursbureau komt over van het programma gezondheid en bedrijfsvoering.

De mutaties in de formatie is als volgt samengesteld:

- JGZ , voornamelijk organisatieverandering en extra formatie t.b.v. maatwerk 7,34 fte
- formatie HALT, beëindiging van de taak -/- 2,95 fte
- Bestuursbureau, organisatieverandering 1,5 fte
- AGZ, organisatieverandering\ uitbreiding formatie THZ 1,68 fte

Bijlage 4: Overzicht van reserves en voorzieningen

Omschrijving	Percentage		Verminderingen	Boekwaarde	Bespaarde
	Boekwaarde begin begrotingsjaar	1,35% vermeerderingen			
1					
Algemene reserves					
Algemene reserve	297.215			297.215	4.020
Totaal algemene reserves	297.215	0	0	297.215	4.020
	0			0	0
Bestemmingsreserves					
reserve algemene ontwikkeling	0			0	0
Onderhoud gebouwen	379.623		54.266	325.357	5.135
Resreves PGA	479.294		86.247	393.047	6.483
Risicoreserve additionele taken			42.200	42.200	
Totaal bestemmingsreserves	858.917			760.604	11.618
Totaal reserves en voorzieningen	1.156.132	0	182.713	1.057.819	15.638

Bijlage 5: Overzicht van langlopende geldleningen

Naam/geldgever	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening of het voorschot	Datum besluit van:		Jaar van laatste aflossing	Rente perc.	Restantbedrag van de geldlening aan het begin van het dienstjaar	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar op te nemen geldlening	Bedrag van		Restantbedrag		Opmerking:
		raad	goedk.					de rente of het Rente- bestanddeel	de aflossing of het aflossings- bestanddeel	van de geldlening aan het einde van het dienstjaar		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
B.N.G., 15-04-1996	8.134.010	17-04-1996		2036	4,21	6.487.171	0	267.491	172.662	6.314.509		t.b.v. huisvesting
Totaal	8.134.010					6.487.171		267.491	172.662	6.314.509		

Bijlage 6: Overzicht activa

Onderdeel	Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar	uitbreidingen in het begrotingsjaar	Afschrijvingen in het begrotingsjaar	Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar	Rentelasten	Totaal kapitaallasten
Totaal GGD IJsselland	9.033.161		599.856	8.472.565	326.079	925.935
Apparatuur 2014		6.250				
Automatiseringsplan		33.010				
Totalen	9.033.161	39.260	599.856	8.472.565	326.079	925.935

Toelichting:

De vermeerderingen 2014 betreffen vervanging van bestaande apparatuur en autonome uitbreiding van hardware inzake automatisering.

KOSTENVERDEELSTAAT

	Bedrijfs-voering	bestuurs-bureau	0 - 4 jarigen Deventer	teams JGZ	teams AGZ	teams O&OVIA	Bestuur	Halt-bureau	Totaal
Afdelingsbudgetten	58.211	27.238		264.751	145.126	44.572	13.688		553.586
Salarissen	1.814.895	773.866	1.332.829	2.907.719	2.360.586	608.250	223.794	46.484	10.068.423
Overige personeelslasten	39.376	17.372		92.650	71.804	16.214	2.316	579	240.310
Huisvesting	276.943	47.492		217.322	304.795	86.974	35.157		968.683
Administratie en algemeen beheer	28.012	18.746		178.202	27.566	82	32.143	964	285.716
Automatisering	71.581	21.913		116.867	92.033	46.747	1.461	1.461	352.063
Bestuur, personeel en middelen doorberekend aan derden	-1.348.292	67.487	256.048	462.857	377.775	169.919		14.206	
	-643.446	-443.052		178.670	81.943	92.773	-61.187		-794.299
Totalen	297.280	531.062	1.588.877	4.419.038	3.461.628	1.065.530	247.372	63.694	11.674.481
Bestuur	297.280	521.008			14.520	10.652	205.916		1.049.377
Programma Gezondheid		10.054	1.588.877	4.419.038	3.447.108	1.054.878	41.456	63.694	10.625.104
Totalen	297.280	531.062	1.588.877	4.419.038	3.461.628	1.065.530	247.372	63.694	11.674.481

IJsselland

VOORJAARSNOTA 2013

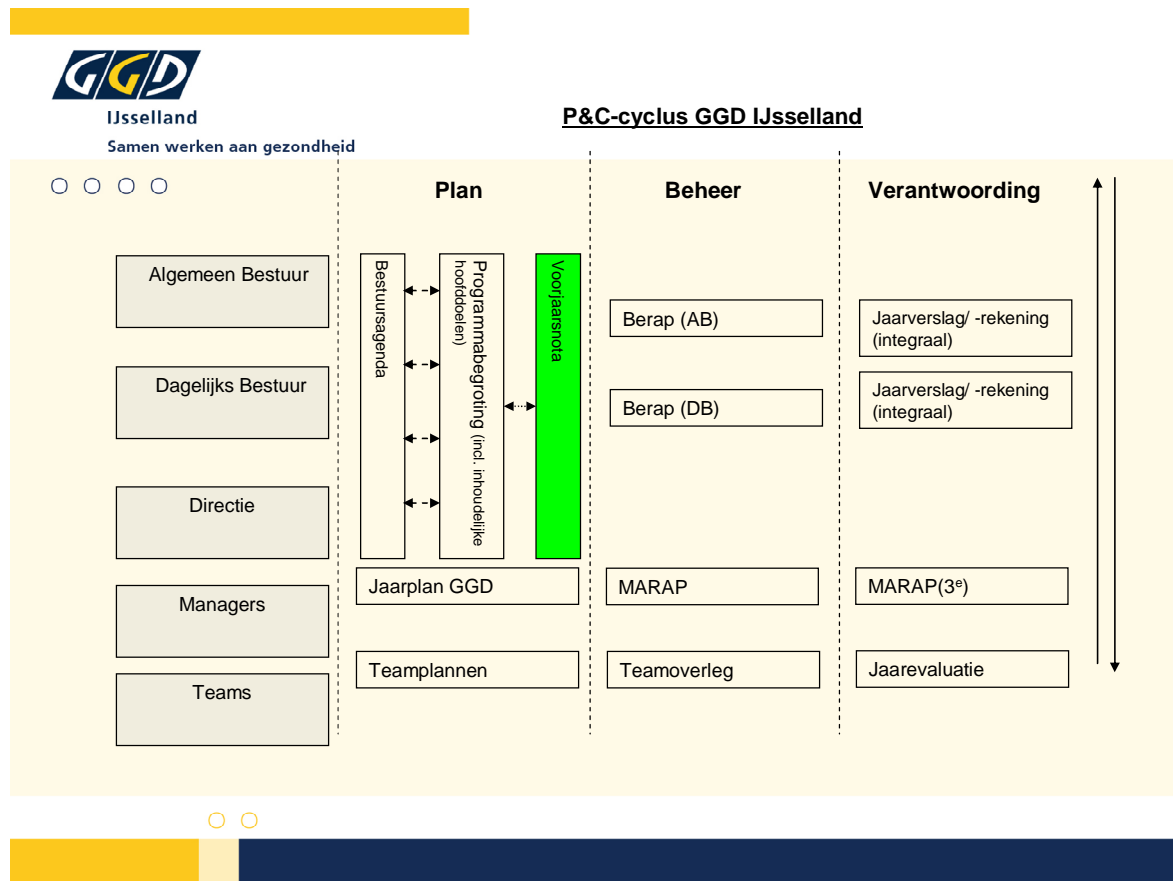
Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
1. LEESWIJZER	3
2. ALGEMENE TRENDS EN ONTWIKKELINGEN	5
3. VOORNEMENS GGD IJSSELLAND IN 2013-2014	8
3.1. Organisatieontwikkeling.....	8
3.2. Uitwerking ambities bestuursagenda voor 2013.....	8
3.3. Overige ontwikkelingen beleidsvelden GGD IJsselland.....	11
3.4. Bedrijfsvoering GGD IJsselland.....	13
4. ACTUALISEREN BEGROTING 2013	15
4.1. Inleiding.....	15
4.2. Autonome ontwikkelingen.....	15
4.3. Ontwikkelingen in bestaand beleid.....	16
4.4. Nieuwe ontwikkelingen.....	17
4.5. Uitkomst voorjaarsnota.....	18
5. WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICO'S	19
5.1. Weerstandsvermogen.....	19
5.2. Overzicht risico's 2013.....	19

1. Leeswijzer

De begroting (2014) van GGD IJsselland dient, als gevolg van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, vóór 1 april 2013 te worden opgesteld en toegezonden naar de Raden van de deelnemende gemeenten. Deze begroting wordt beleidsarm opgesteld, d.w.z. op basis van wat in eerdere jaren is geautoriseerd. Eventuele nieuwe zaken met een financieel gevolg worden in de Voorjaarsnota gemeld. Na besluitvorming hierover in het Algemeen Bestuur (juni) wordt dit in de begroting verwerkt d.m.v. een begrotingswijziging.

De voorjaarsnota legt een verbinding tussen het lopende begrotingsjaar en het komende begrotingsjaar, vanuit financieel oogpunt. Dit document maakt deel uit van de P&C cyclus van GGD IJsselland.

Besluitvorming over de voorjaarsnota 2013 en de concept-begroting 2014 loopt parallel. De Voorjaarsnota 2013 wordt begin april 2013 tegelijkertijd met de concept-begroting 2014 aan de gemeenten gezonden. De bestuurlijke besluitvorming wordt afgerond in de vergadering van het Algemeen Bestuur van GGD IJsselland in juni 2013.

Indeling voorjaarsnota

In hoofdstuk 2 komen maatschappelijke ontwikkelingen aan de orde die relevant zijn voor de publieke gezondheidszorg.

Hoofdstuk 3 is gewijd aan inhoudelijke ontwikkelingen relevant voor GGD IJsselland in 2013 en 2014.

In hoofdstuk 4 staat actualisatie van de begroting (2013, 2014) centraal. Autonome ontwikkelingen, knelpunten in uitvoering van beleid, en nieuw beleid komen aan de orde voor wat betreft de kostenkant. Aan de dekkingskant wordt aangegeven wat gedekt kan worden via ombuiging ('nieuw voor oud'), andere inkomsten (bijv. op basis van tarief of dienstverleningsovereenkomsten) of op basis van de algemene gemeentelijke bijdrage van gemeenten.

Hoofdstuk 5 gaat in op het weerstandvermogen en risico's.

2. Algemene trends en ontwikkelingen

Inleiding

Publieke gezondheidszorg richt zich op het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de bevolking en het voorkómen van ziekten. Onze gemeenten vervullen binnen de publieke gezondheidszorg een belangrijke rol. Het gemeentelijk beleid op het gebied van publieke gezondheid wordt onder andere vastgelegd in nota's lokaal gezondheidsbeleid.

Demografische ontwikkelingen, veranderingen in het risicobewustzijn en gedrag, alsmede veranderingen in de fysieke en sociale omgeving van burgers en in het curatieve deel van de zorg veroorzaken beweging op het gebied van publieke zorg; dit geldt ook voor veranderingen als gevolg van wet- en regelgeving en van ontwikkelingen in de wetenschap. Op basis van die veranderingen stellen onze gemeenten hun ambities op dit veld bij. Dit kan gevolgen hebben voor het takenpakket van GGD IJsselland.

Voor publieke gezondheidszorg is wisselwerking tussen het lokale en landelijke niveau noodzakelijk. Landelijk worden (wettelijke) kaders gesteld. Lokaal liggen er mogelijkheden om dit verder in te kleuren en aan te passen aan de lokale wensen en situatie.

Veel onderwerpen op het gebied van publieke gezondheid zijn ook thema's voor de curatieve gezondheidszorg en de verzekeraars. Afspraken tussen gemeenten en zorgverzekeraars worden steeds interessanter vanuit het oogpunt van collectieve preventie. Afstemming tussen de verschillende domeinen is gebaat bij een goede ketenregie. GGD IJsselland wil zich hierop actief inzetten.

Visie publieke gezondheid Veilig en Verbonden

De wet Publieke gezondheid kent belangrijke taken op het terrein van veiligheid en gezondheid toe aan de directeur Publieke gezondheid. In deze functie moet een stevige verbinding tot stand komen tussen enerzijds het 'klassieke werkterrein' van GGD'en en het werkterrein van de GHOR-organisaties: fysieke en sociale veiligheid. De Directeuren Publieke Gezondheid van alle GGD'en in Nederland hebben deze verbinding gezamenlijk uitgewerkt in een visiedocument 'Publieke gezondheid Veilig en verbonden'. Het document laat op verschillende terreinen de meerwaarde zien van een goede verbinding tussen beide werkvelden. Landelijk leidt dit tot het samengaan van GGD Nederland en GHOR Nederland in een nieuwe vereniging Publieke gezondheid en Veiligheid. In IJsselland wordt in de komende jaren de samenwerking en het hebben van goede verbindingen tussen beide werkvelden verder uitgebouwd.

Ontwikkelingen lokaal gezondheidsbeleid

Het is belangrijk dat gemeenten, GGD'en, zorgaanbieders in de eerste lijn en zorgverzekeraars samenwerken, preventiebeleid vaststellen én realiseren. Uiteindelijk doel hiervan is de zorg effectief, toegankelijk en betaalbaar te houden.

Alle gemeenten moeten in mei 2013 te beschikken over een actuele nota lokaal gezondheidsbeleid die invulling geeft aan de landelijke kaders. Daarbij is uitgangspunt dat aansluiting wordt gezocht bij de landelijke prioriteiten die het Rijk iedere vier jaar neerlegt in een preventienota.

Voor de periode 2011 – 2015 is dit de nota 'Gezondheid dichtbij' van VWS (september 2011). Deze nota is mede gebaseerd op de in 2010 verschenen landelijke Volksgezondheid Toekomst Verkenningen 'Van gezond naar beter'.

De beleidsprioriteiten van de nota 'Gezondheid Dichtbij' zijn:

- De speerpunten uit de eerdere landelijke nota, overgewicht, diabetes, depressie, roken en schadelijk alcoholgebruik, met een accent op bewegen.

- Eigen kracht en eigen verantwoordelijk van de burger staat centraal en iedereen moet zelf kunnen beslissen over leefstijl. Keuzes moeten kunnen worden gemaakt in een omgeving waarin de gezonde keuze de makkelijkste is.
- Zorg en sport dichtbij in de buurt. Gemeenten kunnen een bijdrage leveren aan het realiseren van 'gezondheid in de buurt' door inzicht te krijgen in de lokale gezondheidsproblematiek, in woonvisies rekening te houden met passende voorzieningen en afspraken te maken met verzekeraars en zorgverleners over voorzieningen, netwerken en taken die bijdragen aan preventie.
- Gemeenten aan zet. Dat betekent: inzetten op spelen, bewegen en sporten en jeugd benoemen als belangrijkste doelgroep voor het lokaal gezondheidsbeleid. Lokaal verbindingen leggen tussen verschillende beleidsterreinen en gezondheid, bijvoorbeeld op het terrein van jeugd- en ouderenbeleid, WMO, ruimtelijke ordening, welzijn en veiligheid.
- Stimuleren van publiek private samenwerking, zowel landelijk als lokaal.

Tegelijkertijd zien gemeenten zich geconfronteerd met drie grote decentralisaties in het sociale domein, naast jeugdzorg ook AWBZ-WMO en de Participatiewet. Preventie kan een belangrijk instrument zijn in deze nieuwe taken, het is daarom van belang om goede combinaties tussen de gemeentelijke taken uit de WPG en deze ontwikkelingen te verkennen.

De landelijke Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) verschijnt elke vier jaar. Hierin rapporteert het RIVM over de huidige toestand en toekomstige ontwikkeling van de volksgezondheid. De komende VTV zal aandacht besteden aan gevolgen van ziekten in termen van zelfredzaamheid, functioneren en maatschappelijke participatie. Ook krijgt de veranderende rol van burgers en patiënten een plaats in de VTV-2014.

Regionaal ontstaat een groeiende vraag naar (beleids)informatie over burgers en gezondheid, zowel op het niveau van gemeenten als van wijken of buurten. GGD'en hebben een taak in de epidemiologische informatievoorziening op regionaal niveau. Inzicht in de lokale gezondheidstoestand is mede basis voor lokaal beleid en lokale keuzes rond inkoop van voorzieningen. Landelijk wordt verder gewerkt aan het standaardiseren van deze informatieverzameling. In 2012 is voor het eerst de ouderen en volwassenenmonitor door alle GGD'en, het CBS en het RIVM op uniforme wijze afgenomen, waarmee landelijk dekkende informatie is verkregen die onderling goed vergeleken kan worden. De jeugdmonitor zal in 2014 of 2015 ook op uniforme wijze worden uitgevoerd.

Ontwikkelingen Jeugdgezondheidszorg en Jeugdbeleid

In het licht van de landelijke ontwikkelingen is JGZ IJsselland bezig met een omslag. De JGZ biedt vanuit medisch en medisch-sociaal perspectief ondersteuning aan kinderen en gezinnen, op basis van hun ondersteuningsvraag en uitgaande van principes als 'positief opvoeden', versterken van de eigen kracht en het eigen sociaal netwerk. Daarbij staat niet het professionele aanbod centraal maar de vraag van de cliënt. De JGZ gaat daarbij uit van de visie die in het kader van de transformatie jeugd IJsselland is geformuleerd door de gezamenlijke gemeenten, en door alle partijen wordt onderschreven die voor jeugd met elkaar samenwerken. Deze nieuwe visie is sturend in de CJG-ontwikkeling. De JGZ werkt samen met anderen in het CJG om kinderen en hun ouders te bieden wat nodig is. Deze veranderingen vragen van de CJG-professionals om met elkaar te komen tot attitudeverandering en ook om eenheid van taal te ontwikkelen met organisaties die samen het CJG-netwerk vormen.

Gemeenten krijgen een grote en vrij complete verantwoordelijkheid voor hun jeugd via de nieuwe Jeugdwet die volgens de huidige planning op 1 januari 2015 in werking treedt. Hierdoor verandert de positie van onze gemeenten op het gebied van jeugd, wat zichtbaar zal worden in hun rol als opdrachtgever van de GGD. Dit vraagt van alle GGD'en en dus ook van GGD IJsselland aanpassing van de eigen dienstverlening op het brede terrein van Jeugd.

Door de invoering van zorgplicht van scholen in het kader van 'Passend onderwijs' is goede afstemming tussen de zorgstructuur binnen de scholen en de ondersteuningsstructuur vanuit het CJG noodzaak. Het is zaak dat GGD'en, voor wat betreft JGZ, samen met gemeenten, het onderwijs en aanbieders van Jeugdzorg komen tot een efficiënte en samenhangende ondersteuningsstructuur op het gebied van jeugd per gemeente.

Recentelijk is het advies van de Commissie De Winter over de invulling van het basistakenpakket voor de Jeugdgezondheidszorg verschenen. Dit advies zal gevolgen voor de werkzaamheden van de JGZ in de nabije toekomst hebben, zowel wat betreft het landelijk vastgestelde kader, als wat betreft de lokaal / regionaal te maken keuzen.

Medische milieukunde

Nieuwe en gewijzigde wet- en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving heeft direct of indirect invloed op het werkveld milieu en gezondheid en de te stellen prioriteiten.

Enkele actuele voorbeelden:

De komst van de nieuwe Omgevingswet, met het daarbij behorende instrumentarium. De GGD'en in ons land voeren samen met GGD Nederland een lobby om gezondheid nadrukkelijk in deze nieuwe wet te verankeren.

Op 30 november 2012 is het advies van de Gezondheidsraad over gezondheidsrisico's rond veehouderijen beschikbaar gekomen (denk aan Q-koorts en andere dierziekten met risico's voor mensen). In het voorjaar van 2013 zal de staatssecretaris van landbouw hierover een standpunt bepalen. De Gezondheidsraad ziet een belangrijke rol weggelegd voor de lokale en regionale GGD'en bij de advisering van gemeenten op dit gebied. De landelijke werkgroep intensieve veehouderij en gezondheid vraagt samen met GGD Nederland aandacht voor het opstellen van een landelijke visie en een landelijk kader voor het beoordelen van lokale plannen en vergunningaanvragen.

Grootschalig optreden

Op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding is de GGD vanaf 1 januari 2013 verantwoordelijk voor de organisatie en uitvoering van de psychosociale hulpverlening (PSH). Hierbinnen vallen de psychosociale hulpverlening bij ongevallen en rampen (PSHOR) en psychosociale hulpverlening bij incidenten / maatschappelijke onrust (PSHI). Een onderdeel van deze taak is het organiseren van opleiding, training en oefening (OTO) om de bij de hulpverlening betrokken medewerkers (van de GGD, maar ook van ketenpartners) voor te bereiden op hun taken in het geval van een ongeval, ramp of incident.

HKZ

In 2012 zijn nieuwe kwaliteitsnormen vastgesteld voor de Publieke Gezondheid. Het nieuwe normenschema is enerzijds een vereenvoudiging, anderzijds wordt van de organisatie gevraagd om een pro-actiever en samenhangender kwaliteitsbeleid te gaan voeren. Van GGD'en wordt gevraagd om uiterlijk 2014 aan het nieuwe HKZ schema te kunnen voldoen.

Nieuwe wet Cliëntenrecht

De Wet cliëntenrechten zorg is op dit moment in behandeling bij de Tweede Kamer. In de nieuwe wet is een hoofdstuk over klachten- en geschillenbehandeling opgenomen dat afwijkt van de regeling voor de behandeling van klachten in de Wet klachtrecht cliënten zorgsector die voor de GGD geldt. Bij inwerkingtreding van de nieuwe wet vindt een aantal veranderingen plaats. Zo komen de aan de zorginstellingen verbonden deels onafhankelijke klachtencommissies te vervallen. Instellingen als een GGD worden verplicht zich aan te sluiten bij een volledig onafhankelijke geschilleninstantie. Deze instantie doet een bindende uitspraak over een ingediende klacht.

3. Voornemens GGD IJsselland in 2013-2014

3.1. Organisatieontwikkeling

In 2012 is de notitie 'Richten, inrichten en verrichten' formeel vastgesteld in het Algemeen Bestuur (22 maart 2012.) Hierin is een transitietraject voor GGD IJsselland benoemd. Eén van de sporen van het transitietraject heeft betrekking op het in control komen van de organisatie.

Structurele dekking organisatieverandering

In de maanden januari tot en met maart 2013 wordt invulling gegeven aan een ombuigingsplan waarmee de incidentele dekking van de organisatieverandering moet worden omgebogen naar een structurele dekking. Het gaat in totaal om een bedrag van € 270.000,= waarvoor structurele dekking dient te worden gevonden. Met ingang van 2014 bedraagt de taakstelling € 100.000,- oplopend naar € 270.000,- in 2016. De planning is dat op 1 april 2013 concrete ombuigings-voorstellen gereed zijn voor bespreking in het Dagelijks Bestuur. Vanwege de absolute prioriteit die ligt bij het implementeren van de overkomst van JGZ 0-4 jaar van Carinova per 1 april is enige vertraging waarschijnlijk.

Verder in control komen

GGD IJsselland wil door te sturen op cijfers en resultaten, met behulp van de programmabegroting, teamplannen, managementrapportages en resultaatafspraken de ambities van de organisatie realiseren.

In de jaarlijkse programmabegroting is aangegeven hoe de strategische doelen worden gerealiseerd en welke stappen en middelen nodig zijn.

In 2013 wordt gewerkt aan verbetering van de managementrapportages t.b.v. een goed inzicht in de bedrijfsvoering en dienstverlening van GGD IJsselland en tijdige bijsturing.

Doorontwikkelen Kwaliteitsmanagementsysteem

GGD IJsselland gaat eind 2013 of in 2014 over van de in totaal negen 'taakgebiedspecifieke' HKZ-schema's op het integrale HKZ-schema Publieke Gezondheidszorg.

3. 2 Uitwerking ambities bestuursagenda voor 2013

Ambitie 1 GGD IJsselland wordt hét kennis- en expertisecentrum van publieke gezondheid in IJsselland en vervult daarmee een schakelfunctie tussen onze gemeenten, inwoners en ketenpartners

GGD IJsselland heeft eind 2013 een aanpak ontwikkeld om haar rol als het kennis en expertisecentrum op het terrein van de publieke gezondheid verder te in te vullen. Onderdeel daarvan is een eenduidige werkwijze voor het adviseren van gemeenten over vraagstukken op het terrein van de publieke gezondheid. GGD IJsselland onderzoekt de mogelijkheden om aan te sluiten bij de Academische werkplaatsen voor Infectieziektebestrijding en OGGZ en wil initiatief ontplooiën voor het onderzoeken of een academische werkplaats forensische geneeskunde haalbaar is. Een academische werkplaats Publieke Gezondheid is een structureel samenwerkingsverband tussen een universiteit, een GGD en eventueel andere organisaties op het gebied van publieke gezondheidszorg, waarin rond een aandachtsgebied toegepast onderzoek wordt uitgevoerd. Opbrengst van het onderzoek moet direct te gebruiken zijn in de praktijk.

Implementeren Gezondheidsatlas

Begin 2013 heeft de GGD de eerste versie van de Gezondheidsatlas gepresenteerd. Deze verzameling van informatie over de volksgezondheid zal in 2013 en 2014 verder worden uitgebouwd, waarbij informatie op het niveau van wijken en buurten opgenomen wordt. Met de beoogde invoering van het Regionaal Gezondheidskompas worden aan de beschikbare cijfers adviezen gekoppeld. Tevens zal in afstemming met de ontwikkelingen bij gemeenten over de transitie Jeugdzorg worden bezien hoe informatie uit de provinciale Databank Jeugd in de gezondheidsatlas kan worden opgenomen.

Ambitie 2 GGD IJsselland krijgt en houdt nieuwe en bestaande risicogroepen scherp in beeld

Inzicht in zorggebruik dak- en thuislozen

GGD IJsselland heeft inzicht in het aantal dak- en thuislozen en de zorgtrajecten die ze volgen voor gemeenten die vallen onder de zorg van Centrumgemeente Zwolle.

Adviseren aan gemeenten over zorg voor risico-groepen

GGD IJsselland zal in 2013 in opdracht van haar bestuur verkenningen uitvoeren over de risicogroepen die aandacht behoeven in het perspectief van de nieuwe zorgtaken van gemeenten. In samenspraak met gemeenten wordt nagegaan welke ondersteuningsbehoefte ontstaat op de beleidsterreinen Zorg en welzijn en Sociale veiligheid. De informatiebehoefte van gemeenten wordt ingepast in de uitvoering van de epidemiologische functie van de GGD.

Bemoeizorg Jeugd aansluiten bij JGZ

Bij GGD IJsselland is in 2013 een systematiek/werkwijze ontwikkeld waardoor bemoeizorg-activiteiten voor gezinnen tijdig worden uitgewisseld met JGZ.

Ambitie 3 GGD IJsselland stemt de dienstverlening proactief af op de vraag uit een veranderende samenleving en bestuurlijke omgeving

Stakeholdermanagement invoeren

Elke gemeente heeft in 2013 een accounthouder bij GGD IJsselland, bij wie zij met hun vragen terecht kunnen. Deze persoon gaat samenbindend werken voor GGD- medewerkers die voor een gemeente werken en is goed op de hoogte van wat er speelt binnen de gemeente. Doel is goed aansluiten bij gemeentelijke wensen en gericht kunnen adviseren. De accounthouder zoekt de gemeente actief op en ondersteunt bij de jaarlijkse bestuurlijke gesprekken.

Veranderde werkwijze JGZ

Ontwikkelingen in de samenleving en rond de Centra voor Jeugd en Gezin leiden tot de vraag bij de JGZ of de bestaande werkwijze van de JGZ voldoende is toegesneden op de maatschappelijke opgaven waar onze gemeenten in deze tijd voor staan. Duidelijk is dat inzichten in de jeugdgezondheidszorg zijn gewijzigd; de effectiviteit van de JGZ kan vergroot worden. Flexibilisering van de jeugdgezondheidszorg staat hoog op de agenda. Daarbij gaat het niet alleen over de momenten waarop het kind gezien zou moeten worden, maar ook over de inhoud en de vorm van contactmomenten, de discipline die het contactmoment uitvoert (verpleegkundige/arts/assistent) en het gebruik van goede methodes en instrumenten om risico's bij kinderen en hun omgeving te kunnen inschatten. Inmiddels is besloten tot het invoeren van een andere werkwijze in de JGZ. Dat is

door de veelzijdigheid van het werk en het complexe speelveld, een meer dan uitdagende klus die in 2013 (verder) gestalte krijgt.

Deze andere werkwijze gaat uit van een risico-gerichte benadering in de vorm van 'triage'. Inzet op risicokinderen heeft naar verwachting een hoger rendement in termen van gezondheidswinst.

Ambitie 4 GGD IJsselland is één van de kernpartners in het lokale jeugdbeleid, op basis van haar specifieke JGZ-deskundigheid én op basis van haar integrale (beleids)deskundigheid

Overgang JGZ 0-4 Carinova en Icare

Per 1 april 2013 gaat GGD IJsselland op verzoek van de betreffende gemeenten de JGZ 0-4 jarigen voor de gemeenten Dalfsen, Hardenberg, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte en Staphorst uitvoeren, om zodoende integrale JGZ voor de kinderen uit deze gemeenten te kunnen gaan bieden.

Uit financiële analyse van de situatie in juni 2012 bleek dat de exploitatie van de JGZ bij Carinova al enige jaren verlieslijdend was. De gemeenten hebben daarop de GGD gevraagd om in kaart te brengen welke mogelijkheden er bestaan om te komen tot een kostendekkende exploitatie van de JGZ.

Daartoe is het ondernemingsplan "Flexibel, alert en in verbinding" opgesteld. Het omvormen van de exploitatie zoals in het ondernemingsplan is omschreven leidt tot tekorten in de eerste jaren, die de GGD zelf niet kan voorfinancieren. Bij het vaststellen van het ondernemingsplan is ingestemd met het oplossen van dit probleem door voorfinanciering door de betrokken zes gemeenten en de gemeente Deventer. Verwacht wordt dat de exploitatie in 2015 kostendekkend is en de voorgefinancierde kosten daarna in enkele jaren worden teruggegeven aan de betrokken gemeenten. Indien gemeenten er voor kiezen om in afwijking van het ondernemingsplan extra of andere CB-locaties in stand te houden dan kan dit leiden tot meerkosten voor de betreffende gemeenten.

Bij de definitieve besluitvorming m.b.t. de dienstverleningsovereenkomsten en vaststelling van het maatwerk is voorzien in een begrotingswijziging voor 2013 voor deze taak

In 2013 vinden ook voorbereidingen plaats om de overgang van de JGZ 0-4 jarigen voor de gemeenten Kampen, Zwartewaterland en Zwolle van Icare naar GGD IJsselland te realiseren. Streefdatum hiervoor is 1 januari 2014. Naar verwachting zal de exploitatie-opzet van deze overgang eveneens voor GGD IJsselland risico's met zich meebrengen die bijzondere aandacht behoeven. Deze overgang wordt op projectbasis voorbereid, hier zijn projectkosten/frictiekosten aan verbonden. Deze worden in de loop van 2013 bekend.

Dienstverlening CJG verder gestalte geven

Op basis van visie zoals geformuleerd in het kader van de transformatie Jeugd maakt GGD IJsselland met de gemeenten uit IJsselland in 2013 afspraken over haar dienstverlening op dit gebied. Dit zal vooral de samenwerking in het kader van de CJG's betreffen, als kernpartner in de lokale CJG's. Naast de reguliere taken van de JGZ worden desgewenst afspraken gemaakt over andere diensten die de GGD aan afzonderlijke gemeenten kan verrichten.

Bijdrage JGZ in kader van transitie Jeugdzorg

De JGZ speelt in op nieuwe ontwikkelingen zoals transitie Jeugdzorg door in 2013 pro-actief deel te nemen aan gemeentelijke pilots tbv transitie Jeugdzorg/CJG door uitvoerende medewerkers en management. Inzet is zo licht mogelijke zorg, zo vroeg mogelijk; normaliseren dus.

Ambitie 5 GGD IJsselland werkt aan één GGD-gezicht extern, en brengt daartoe vergaande samenhang in haar activiteiten aan.

Verbeteren internetdienstverlening

GGD IJsselland beschikt eind 2013 over adequate internetdienstverlening, dat voldoet aan de volgende kenmerken:

- Voorlichtingsactiviteiten van GGD IJsselland zijn afgestemd met landelijke boodschappen.
- Communicatie met publiek sluit aan bij nieuwe media.
- De website is toegerust met technologische mogelijkheden om burgers op individuele maat van informatie te voorzien.
- De inhoud van de website is afgestemd op de ontwikkelingen en dienstverlening voor gemeenten.
- Verschillende vormen van dienstverlening via de website van GGD IJsselland zijn geïntegreerd of beter op elkaar afgestemd

3.3 Overige ontwikkelingen beleidsvelden GGD IJsselland

Grootschalig optreden

De GGD heeft taken op het terrein van crisisbeheersing en rampenbestrijding. In 2013 wordt een inhaalslag uitgevoerd in de voorbereiding op het grootschalig optreden. Het draaiboek GROOP wordt herzien en beoefend. Daarnaast geeft de GGD inhoud aan nieuwe taken op het terrein van de psychosociale zorg, die ze van de GHOR overgedragen krijgt.

Knelpunten JGZ

Gebleken is dat bij de afdeling JGZ tijdelijke maatregelen noodzakelijk zijn om te komen tot een hanteerbare werksituatie en ruimte te maken om achterstallig onderhoud en achterstanden weg te werken.

In de afgelopen maanden zijn verschillende teammanagers bij JGZ uitgevallen. Naar aanleiding daarvan heeft de nieuwe manager JGZ een grondige analyse van de problematiek in de JGZ gemaakt. Duidelijk is dat in Deventer eigenlijk nog steeds twee teams JGZ naast elkaar staan en dat deze teams nog onvoldoende geïntegreerd zijn in GGD IJsselland.

Daarnaast is bij het inregelen van de span of control in de JGZ onvoldoende rekening gehouden met de grote veranderingen die op het gebied van werken met en voor jeugd gaande zijn. De afdeling JGZ heeft daardoor te maken met een context die in snel tempo verandert: van beleidsarm naar beleidsrijk, hetgeen onder meer veel managementdruk betekent.

De geconstateerde knelpunten vragen om stevige sturing en ondersteuning van medewerkers. Om de situatie in de JGZ hanteerbaar te krijgen wordt de bestaande span of control werkbaar gemaakt door de inzet van tijdelijke capaciteit die worden gekoppeld aan de teammanagers JGZ. Deze capaciteit wordt voor een jaar ingezet om de leidinggevenden en de teams te helpen knelpunten weg te werken en te bouwen aan een stevige structuur om slagvaardig te kunnen werken.

Tevens wordt voor het onderdeel Ondersteuning en Planning een aparte leidinggevende ingezet, ook voor de duur van een jaar. Ondersteuning en Planning is cruciaal voor een efficiënte en effectieve inroosting van klanten en medewerkers. De roosting is essentieel voor het beheersbaar krijgen van de kosten in de JGZ.

Elk van deze maatregelen is op tijdelijke basis, voor een jaar. In de loop van dit jaar zal worden bezien of maatregelen op meer structurele basis noodzakelijk zijn, of dat met deze tijdelijke maatregelen kan worden volstaan.

Voorts is besloten om de overname van de 0-4 JGZ Carinova in 2013 geheel te houden op 'as is' en niet al werkinhoudelijk tot integratie over te gaan. Eerst moet de integratie Deventer plaatsvinden en zal in Deventer een 0-19 proeftuin plaatsvinden. Het is ongewenst en onmogelijk om kort na elkaar drie werkinhoudelijke integraties door de JGZ te jagen. Derhalve wordt nu eerst toegewerkt naar realisatie van de integratie in Deventer, en daarna volgt, in begin 2014 de werkinhoudelijke integratie van Carinova en Icare in één keer.

Logopedie

De gemeenten Steenwijkerland en Kampen hebben besloten de logopedietaak die zij langjarig van de GGD afnamen (op basis van dienstverleningsovereenkomsten) slechts zeer beperkt af te blijven nemen resp. te stoppen. Dit leidt tot het wegvallen van werk, met forse personele gevolgen (teruggang van 2,9 fte naar 0,6 fte). Over de betaling van de desintegratiekosten vindt in 2013 overleg met de betrokken gemeenten plaats.

Ontwikkelen en uitwerken contactmoment adolescenten

In juni 2012 heeft het minister van VWS besloten om extra middelen vrij te maken voor een nieuw contactmoment met jongeren vanaf 14 jaar (Brief aan de Tweede Kamer d.d. 26 juni 2012). Hiermee geeft de minister invulling aan verschillende moties uit de Tweede Kamer die aandrongen op een meer preventieve werking van de Jeugdgezondheidszorg met bijzondere aandacht voor de preventie van overgewicht. De minister gaat uit van een extra adolescenten contactmoment jeugdgezondheidszorg, dat is gericht op het voorkomen van ongezonde leefwijzen. Tegelijkertijd biedt de minister ruimte om dit contactmoment flexibel in te richten. Met ingang van 2013 zijn hiervoor extra middelen voor gemeenten in het gemeentefonds opgenomen. In onze regio gaat het om een bedrag van € 485.000,=.

In 2013 wordt de invoering projectmatig opgepakt. Daarbij wordt bij het onderwijs en de partners in het CJG actief input opgehaald voor de vormgeving van dit contactmoment. Het is belangrijk dat de opbrengst van het contactmoment – naast door JGZ zelf – kan worden gebruikt door vooral de scholen en andere partners rond jeugd. Bestuurlijke besluitvorming hierover is voorzien in het Algemeen Bestuur van juni en december 2013.

Algemene gezondheidszorg

Voor de infectieziektebestrijding (Soa, tuberculosebestrijding en algemene infectieziektebestrijding) wordt vanuit oogpunt van kwaliteit en soberheid de regionale samenwerking binnen de Kring Oost Nederland (Gelderland en Overijssel) geïntensiveerd. Voorbeelden: de opzet van een regionaal callcenter voor soa, gezamenlijke inzet van tuberculoseartsen door de GGD-en in Overijssel en gezamenlijke intervisie-activiteiten en rampenoefeningen voor infectieziektebestrijding).

Publieke gezondheidszorg asielzoekers

Naar verwachting daalt het aantal asielzoekerscentra in 2013 verder, landelijk en in ons gebied. Dit heeft personele en daarmee financiële gevolgen voor GGD IJsselland.

Maatschappelijke Zorg /Openbare Geestelijke Gezondheidszorg

De outreachende verpleegkundige inzet voor somatische zorg voor dak- en thuislozen wordt geëvalueerd en vanaf 2014 afgebouwd door ontbrekende financiering. De inzet is dat het huisartsensprekuur voor deze doelgroep gehandhaafd blijft.

3.4 Bedrijfsvoering GGD IJsselland

Effectief en efficiënt werken

In het najaar van 2012 is met behulp van externe deskundigheid een kostprijsberekening gemaakt voor de benodigde hoeveelheid ondersteuning per fte. Dat wil zeggen dat nu helder in beeld is hoeveel overhead één fte vraagt in geld. Dat is van belang voor o.a het kostendekkend aanbieden van projecten en maatwerk (werk op contractbasis). In de kostprijsberekening voor werkzaamheden met een projectmatig/maatwerk-karakter zijn uitbreiding van infrastructurele zaken als huisvesting en ICT voorzieningen buiten beeld gelaten, doch is wel een risico-opslag voor personele risico's opgenomen.

Eind 2012 en begin 2013 is achterstallig onderhoud op het gebied van diverse ICT systemen verricht. In het eerste kwartaal van 2013 is overgestapt op een volledige Citrix omgeving wat noodzakelijk is voor het op grote schaal invoeren van het flexwerken. Bovendien zal het meer dan 10 jaar oude MS Officepakket vervangen worden door de meest recente versie, en wordt het e-mail programma van MS office ingevoerd.. Ook het documenten flow systeem en het financiële programma zullen worden vervangen door modernere versies. Deels omdat de leverancier de sterk verouderde software niet meer onderhoudt en deels om efficiënter te kunnen werken.

Toekomst afdeling Bedrijfsvoering en Services

De afdeling Bedrijfsvoering & Services is sterk in beweging. Met de komst van de zorg van 0-4 jarigen naar de GGD, komen in twee fasen ongeveer 70 fte (150 medewerkers) en zo'n 30 locaties mee (van Carinova en Icare). De afdeling zal voor voorzieningen moeten zorgen om deze aanwas te bedienen. De huidige bezetting is dermate mager dat een dergelijke omvangrijke extra taak niet zondermeer opgevangen kan worden. Investeren in capaciteit (kwantitatief en kwalitatief) is noodzakelijk. De afdeling Bedrijfsvoering & Services verzorgt ook de bedrijfsvoering van de Veiligheidsregio. Daar vindt ook een grote uitbouw plaats i.v.m. de regionalisering van de brandweer. De Veiligheidsregio-organisatie groeit van ca. 70 medewerkers naar zo'n 1150 medewerkers, waarvan ca. 800 vrijwilligers. Nog niet is besloten hoe de bedrijfsvoering voor de nieuwe Veiligheidsregio zal worden ingericht. Op verzoek van de besturen van de GGD en de Veiligheidsregio worden twee mogelijkheden onderzocht: het uitbouwen van de huidige afdeling Bedrijfsvoering & Services zodat deze afdeling de dienstverlening voor beide organisatie kan verlenen (hetgeen thans ook het geval is) of het uit elkaar gaan van GGD en Veiligheidsregio op dit gebied, waarbij GGD en Veiligheidsregio elk hun eigen afdeling voor bedrijfsvoering inrichten. Wat er ook wordt besloten, er zal goed onderzocht worden voor elk van de scenario's of meer activiteiten kunnen worden uitbesteed, aan samenwerkingsverbanden van inliggende gemeenten of andere partijen. Daarbij is kwaliteit en efficiëntie leidend. Tevens zal structureel ruimte moeten komen voor ontwikkel beleids capaciteit.

Knelpunten bij de bedrijfsvoering

Ongeacht de keuze over de toekomst heeft de afdeling B&S van GGD IJsselland een forse inhaalslag te maken om de dienstverlening op een voldoende niveau te brengen. De afdeling, die diensten verleent aan de Veiligheidsregio en de GGD gezamenlijk, is voortvarend bezig met het maken van deze inhaalslag (zie onder kopje effectief en efficiënt werken). Een deel van de problematiek is terug te voeren op de wijze waarop de afdeling jarenlang is ingezet, waarbij er alleen ruimte was voor uitvoering van strikt noodzakelijke werkzaamheden. Daardoor is er geen ruimte om dienstverlening aan te passen aan de eisen van deze tijd.

De nieuwe, tijdelijke, manager van B&S heeft o.a. aangegeven dat t.b.v. diverse zaken die al lang liggen te wachten het noodzakelijk is extra capaciteit in te zetten. Een deel daarvan wordt door de accountant al enige jaren gesignaleerd als onder de maat en risicovol:

- Het opzetten van een goede inkoop-functie met aandacht voor het sluiten van raamcontracten en het vereenvoudigen van het goedkeuringsproces van facturen.

- Het realiseren van digitaal P-beheer, onder meer van groot belang t.b.v. het krijgen van stuurinformatie én voor het terugdringen van handmatig beheer (o.a. verlofadministratie en declaraties)
  - Het versterken van de capaciteit om (financiële) analyses te kunnen maken.
- De financiële gevolgen van deze ontwikkeling wordt toegelicht in hoofdstuk 4.3 (pagina 17).

4. Actualiseren begroting 2013

4.1 Inleiding

De Voorjaarsnota heeft als doel het doen bijstellen van de meerjarenbegroting (financieel en beleidsmatig) naar aanleiding van diverse ontwikkelingen en de uitkomsten van de exploitatie van het jaar 2012. Uitgangspunt is voeren van een gezond financieel beleid. Dit betekent een structureel sluitende begroting en voldoende weerstandvermogen om financiële risico's op te vangen.

4.2 Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen waar GGD IJsselland geen invloed op heeft.

Ontwikkeling salarissen **€ 200.000**   **Nadeel**

In 2012 is als gevolg van de CAO ontwikkelingen een overschrijding op het budget voor salarissen ontstaan. In de begroting 2013 is weliswaar rekening gehouden met ontwikkeling van de salarissen, maar uit herberekening op peildatum januari 2013 is gebleken dat dit onvoldoende is om de stijgende salariskosten te dekken. De onverwachte stijging wordt met name veroorzaakt door de stijging van de sociale lasten (met name pensioenpremie en premie zorgverzekering) o.g.v. CAO-afspraken en nieuwe voorschriften. Deze zijn later ontstaan dan de vaststelling van de begroting 2013. Het maximale risico wordt ingeschat op € 200.000,= voor het jaar 2013. Omdat tarieven voor 2013 zijn vastgesteld kan dit risico niet volledig worden doorbelast aan maatwerktaken en dienstverlening.

Verhoging BTW **€ 29.000**   **Nadeel**

In 2012 is de BTW verhoogd van 19% naar 21%. Berekend op de inkoopbudgetten van de GGD bedraagt de te verwachten kostenstijging € 29.000. Voorgesteld wordt om deze kostenstijging in de begroting te verwerken en te dekken door aanpassing van de inwonerbijdrage. Gemeenten kunnen deze kosten gedeeltelijk compenseren uit het BTW-compensatiefonds.

Samenvatting autonome ontwikkelingen

Voorgesteld wordt om de begroting voor 2013 aan te passen en de kostenstijgingen te verwerken in de inwonerbijdrage 2013 van de deelnemende gemeenten.

In onderstaand overzicht zijn de financiële gevolgen van autonome ontwikkelingen weergegeven.

Afwijking ten opzichte van	Begroting 2013	Begroting 2014
Salarissen	€ 200.000 N	€ 0*
BTW ophoging met 2%	€ 29.000 N	€ 0*
Saldo	€ 229.000 N	€ 0*

* Deze ontwikkelingen zijn reeds verwerkt in de concept begroting voor 2014.

4.3 Ontwikkelingen in bestaand beleid

Deze paragraaf is gewijd aan financiële ontwikkelingen die zich aandienen ten aanzien van bestaand beleid.

Medische Milieukunde € 10.000 Nadeel

De tweedelijns Medische Milieukunde wordt in samenwerking met andere GGD'en in de Kring Oost Nederland uitgevoerd. De kosten hiervan worden naar het inwoneraantal over de GGD'en verdeeld. Ten gevolge van de congruentie van GGD IJsselland is het inwonertal gestegen en daarmee ook het aandeel in de kosten toegenomen. Gezien de afspraken over de ingroei van de bijdrage van de gemeente Deventer, worden deze kosten niet in de begroting gedekt.. Het effect zal vooralsnog in de exploitatie worden opgevangen. Dit wordt als risico aangemerkt.

Beëindiging OGGZ taken door de gemeenten Raalte en Olst-Wijhe € 20.000 Nadeel

In 2012 hebben de gemeenten Raalte en Olst-Wijhe de afname van OOGZ dienstverlening van GGD IJsselland beëindigd. De bijdrage van deze gemeenten wordt jaarlijks stapsgewijs verminderd. Deze ontwikkeling is nog niet verwerkt in de begroting van 2013. Voor 2013 bedraagt het nadelige financiële effect € 20.000. Omdat de dienstverlening ook afneemt, zal dekking binnen de exploitatie van de GGD worden gevonden

Oplossen knelpunten JGZ € 207.000 Nadeel

In paragraaf 3.3. is ingegaan op het achterstallig onderhoud bij de afdeling JGZ. Hiervoor worden in 2013 tijdelijke maatregelen getroffen. De met de tijdelijke maatregelen gemoeide kosten, bedragen in totaal € 207.000 incidenteel, waarvan € 175.000 ten laste komt van 2013 en € 32.000. ten laste van 2014.

Deze kosten zullen zo mogelijk worden gedekt uit de exploitatie van de JGZ en voor het resterende deel uit de bestemmingsreserve die voor het project VERanDER is gevormd. In de bestuursrapportage 2013 komen we hier op terug (najaar 2013). Derhalve is het saldo voor de begroting € 0.

Versterken Bedrijfsvoering € 68.000 Nadeel

Zie de inhoudelijke toelichting in paragraaf 3.4 op pagina 13. De kosten voor deze benodigde versterking kennen een incidentele component die ten laste van de GGD komt van € 68.000 (incidenteel in 2013) en € 18.100 (structureel, 2014 e.v.). Deze kosten kunnen niet in de begroting van 2013 worden gevonden. Naar een oplossing wordt nog gezocht.

Samenvatting ontwikkelingen bestaand beleid

In onderstaand overzicht zijn de financiële gevolgen van autonome ontwikkelingen weergegeven.

Afwijking ten opzichte van	Begroting 2013	Begroting 2014
MMK	€ 10.000 N	€ 0*
Uittreden OGGZ Raalte en Olst-Wijhe	€ 20.000 N	€ 0*
Oplossen knelpunten JGZ	€ 0	€ 0
Versterken Bedrijfsvoering	€ 68.000 N	€ 18.100 N
Saldo	€ 98.000 N	€ 18.100 N

* Deze ontwikkelingen zijn reeds verwerkt in de concept begroting voor 2014.

4.4 Nieuwe ontwikkelingen

In deze paragraaf wordt ingegaan op nieuwe ontwikkelingen die niet zijn verwerkt in de begroting.

JGZ 0-4 jarigen

Met ingang van 1 april 2013 wordt voor zes gemeenten de preventieve zorg voor 0-4 jarigen overgenomen van Carinova. Voor een inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar paragraaf 3.2 (pagina 10).

De kosten voor deze dienstverlening bestaan voor het jaar 2013 uit drie componenten:

- Kosten die direct samenhangen met de overdracht van onderneming (dit betreft frictiekosten en kosten die voortkomen uit het sociaal statuut)
- Kosten die samenhangen met de overdracht van dienstverlening.
- De kosten voor de reguliere dienstverlening over 9 maanden van het dienstjaar 2013.

De financiële consequenties van de verschillende componenten zullen door middel van een begrotingswijziging aan de begroting 2013 worden toegevoegd. De uitbreiding van deze taak zal apart in de begroting en administratie worden verantwoord. De eerste twee componenten op basis van een projectbegroting, de reguliere dienstverlening wordt verantwoord in de reguliere begroting. De mutaties hebben geen gevolgen voor de overige componenten van de gemeentelijke bijdrage.

In het ondernemingsplan dat in december 2013 door het algemeen bestuur is vastgesteld zijn de kosten voor de reguliere dienstverlening en de implementatiekosten geraamd. Bij het vaststellen van de overdrachtsovereenkomst in het algemeen bestuur van 21 maart zijn de eerder genoemde posten bijgesteld vanwege het onderhandelingsresultaat rond de overdracht. Met betrekking tot de exploitatie zijn extra kosten ten gevolge van het sociaal convenant met bonden, Carinova en GGD toegevoegd. De toevoeging aan de implementatiekosten betreft extra tijdelijke capaciteit voor de uitwerking van de concentratie van de huisvesting, aanpassen van het planningsproces en telefonische bereikbaarheid. Voor de exploitatie zijn de kosten en de bijdrage voor de gemeente Deventer voor JGZ 0-4 (€ 1.959.000,-) al in de begroting verwerkt. De kosten voor de exploitatie in de zes nieuwe gemeenten en zal aan de begroting van 2013 en 2014 worden toegevoegd. In 2013 betreft dit € 2.418.000 voor 9 maanden exploitatie. De kolom 2014 kan voor dit deel nog niet concreet worden ingevuld omdat op dit moment de effecten van de besparingen 2014 nog niet concreet kunnen worden toegerekend (aan het deel Deventer of het deel "6 carinova gemeenten"). Deze kosten worden gedekt door de betrokken gemeenten en hebben derhalve geen gevolgen voor het saldo in de begroting.

Beëindigen Dienstverlening HALT

De taak HALT is per 1 januari 2013 beëindigd. De activiteiten van HALT werden deels extern gefinancierd (ministerie van Veiligheid en Justitie) en deels door gemeenten via een gemeentelijke bijdrage.

Voorgesteld wordt de met het vrijvallen van deze bijdrage gemoeide gelden (€ 124.738,-) in te zetten voor dekking van een deel van de kosten van de organisatieverandering (Dekkingsplan VERanDER). Dit is kostenneutraal voor de gemeenten, die aan deze taak bijdragen en voldoet aan de opdracht om in de eigen exploitatie oplossingen te vinden. De bijdrage is in 2014 verantwoord in het programma bestuur. Deze verschuiving, die budgettair-neutraal verloopt zal in de 1e begrotings-wijziging 2013 worden verwerkt.

Afwijking ten opzichte van	Begroting 2013	Begroting 2014
JGZ 0-4 jaar exploitatie per saldo	€ 0	€ 0
JGZ 0 – 4 jaar implementatiekosten	€ 0	€ 0
Beëindigen HALT taken	€ 0	€ 0

Saldo	€ 0	€ 0

4.5 Uitkomst voorjaarsnota

Onderstaande verzamelstaten geven een samenvatting van de financiële gevolgen van voorgaande ontwikkelingen en de wijze waarop hiervoor in dekking wordt voorzien.

Samenvatting saldi (paragrafen 4.2-4.4)

Afwijking ten opzichte van	Begroting 2013	Begroting 2014
Autonome ontwikkelingen	229.000 N	€ 0 N
Knelpunten bestaand beleid	€ 98.000 N	€ 18.100 N
Nieuwe ontwikkelingen	€ 0	€ 0
Saldo totaal	€ 327.000 N	€ 18.100 N

De financiële consequenties van de voorjaarsnota worden uitgewerkt in de 1^e begrotingswijziging 2013. Ten aanzien van de knelpunten bestaand beleid is gemeld dat hiervoor binnen de bestaande exploitatie naar een oplossing voor de dekking zal worden gezocht. Dit onderwerp wordt vooralsnog niet in de begrotingswijziging vertaald.

In de begrotingswijziging worden wel de financiële consequenties van de autonome ontwikkelingen verwerkt (dekking uit gemeentelijke bijdrage 2013) en de verschuiving van de HALT-bijdrage van het programma gezondheid naar het programma bestuur (budgettair-neutraal).

5. Weerstandsvermogen en risico's

5.1 Weerstandsvermogen

De ontwikkelingen van GGD IJsselland en de hiermee samenhangende toename en wijziging van het activiteitenpakket hebben tot gevolg dat de financiële risico's toenemen. Hierdoor verandert de houding tussen weerstandsvermogen en risico's. In 2012 is geconstateerd dat het noodzakelijk is om de gewijzigde financiële situatie in kaart te brengen. De accountant heeft dit ook in de managementletter van 2012 opgemerkt en gevraagd hier aandacht aan te besteden.

Intern ontbreekt de capaciteit om hier op redelijke termijn voldoende tijd aan te kunnen besteden. Er zijn gesprekken gevoerd met de accountant om deze werkzaamheden uit te besteden. Dit heeft nog niet geleid tot een definitieve opdracht. Verwacht wordt dat dit onderwerp in de loop van 2013 kan worden opgepakt.

Het weerstandsvermogen van GGD IJsselland bestaat uit de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen maatregelen in de vorm van voorzieningen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie. Sinds enige jaren is de paragraaf weerstandsvermogen uitgebreid met het begrip 'weerstandscapaciteit'. Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan de middelen en mogelijkheden waarover de GGD beschikt om niet geraamde kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken zonder dat dit ten koste gaat van uitvoering van het takenpakket.

In 2012 is een notitie (Dagelijks bestuur) opgesteld om de opbouw van de tarieven GGD IJsselland opnieuw in beeld te brengen. Met ingang van 2013 is voor werkzaamheden op contractbasis (projecten, maatwerk, forensische geneeskunde) in het tarief een component opgenomen voor dekking van risico's uit additionele activiteiten. De risicocomponent in het tarief wordt gereserveerd voor dekking van eventuele frictiekosten die uit additionele taken kunnen voortvloeien. De risicoreserve vormt een versterking van de weerstandscapaciteit van GGD IJsselland.

5.2 Overzicht risico's 2013

Huisvesting

Een deel van het GGD-kantoor aan de Zeven Alleetjes wordt verhuurd aan derden. De raming van de huuropbrengst is gebaseerd op de lopende huurovereenkomsten en een inschatting van de nog te verhuren ruimte. Door huuropzegging kan een dekkingstekort ontstaan. De kantoorruimte die door beëindiging van de HALT-taak beschikbaar is gekomen is opnieuw verhuurd aan de nieuwe HALT-organisatie. Het maximale risico met betrekking tot huur bedraagt € 188.000.

Sanering geluidslawaai

Regio IJssel-Vecht had bij het opheffen een geschil met destijds het ministerie van VROM (thans ministerie van I&M) over de financiering van geluidwerende voorzieningen. GGD IJsselland heeft de opdracht om dit probleem af te ronden. Het totale financiële risico was € 401.200,=. In 2012 is deze claim afgewikkeld waardoor er met betrekking tot dit onderwerp voor 2014 geen risico meer is.

HALT

Met ingang van 1 januari 2013 is de HALT-taak beëindigd. Door beëindiging van deze taak ontstaan frictiekosten. Deze frictiekosten bestaan uit salariskosten van medewerkers die niet mee overgaan naar de nieuwe organisatie (0,89 fte) en overheadkosten. Getracht wordt het achterblijvende personeel binnen de GGD-organisatie te herplaatsen. Voor dekking van de frictiekosten is een éénmalige bijdrage ontvangen van € 140.000. Hiermee kunnen de frictiekosten ruim 2 jaar worden gedekt. Op dit moment is niet bekend of dit budget voldoende is, dit is afhankelijk van de mogelijkheden tot herplaatsing.

Werkzaamheden op contractbasis

GGD verleent diensten die niet tot de afgesproken basistaken behoren maar via een aparte overeenkomst worden uitgevoerd. Wanneer het gaat om meerjarige afspraken betekent dit dat deze dienstverlening wordt uitgevoerd door medewerkers met vast dienstverband. Wanneer deze werkzaamheden worden beëindigd kan dit aanzienlijke gevolgen hebben die voortkomen uit de rechtspositionele gevolgen van het beëindigen van een dienstverband.

Door de gemeenten Steenwijkerland en Kampen is aangegeven de logopedie-dienstverlening te willen beëindigen. De werkzaamheden in deze gemeenten betreffen 2 medewerkers, 1,39 fte. Er zijn nog geen concrete afspraken gemaakt over de afbouw van deze formatie en bijbehorende kosten.

Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers

Door sluiting van asielzoekerscentra in 2012 is op deze taak 0,6 fte bovenformatie ontstaan. Ook in 2013 zullen mogelijk asielzoekerscentra worden gesloten, waardoor de bovenformatie nog kan toenemen. De GGD spant zich in het betreffende personeel structureel te herplaatsen, wat deels al is geëffectueerd. Tot en met 2013 kunnen de kosten (maximaal € 25.000 op jaarbasis) uit de reserve PGA worden gedekt. Voor 2014 is dit meegenomen in de risicoparagraaf van de begroting 2014.

Beëindiging taken OGGZ en bemoeizorg

In 2012 hebben de gemeenten Raalte en Olst-Wijhe de afname van de taken OGGZ en bemoeizorg bij GGD IJsselland beëindigd. De gemeentelijke bijdragen voor deze taken worden in 4 jaar afgebouwd. In 2013 wordt hiervoor 25% en in 2014 50% afgebouwd. De vermindering van de gemeentelijke bijdrage bedraagt € 20.000 in 2013 en € 29.846 in 2014. Voor dit knelpunt is binnen de begroting nog geen oplossing gevonden, het zal in de exploitatie moeten worden opgelost. Voorlopig is hiervoor een stelpost opgenomen. Het totale risico bedraagt met ingang van 2015 ruim € 40.000,-. Daarnaast heeft de centrumgemeente Zwolle bij de beschikking van 2013 aangegeven dat voor het team bemoeizorg jeugd rekening moet worden gehouden met een verlaging van de bijdrage vanaf 2014 (een concreet bedrag is hierbij nog niet genoemd).

IJsselland

Versie

Versienr	Auteur	Opmerkingen
0.1-0.6	S. Douwstra	In Lias gezet
0.6	/JRoorda	Versie tbv MT 26 februari 2013
1.1	J. Roorda	Verwerking opmerkingen N. Rigter en MT

Distributie

Versienr	Datum	Verspreid aan
0.6	18 februari 2013	A. Musters tbv MT 26 februari 2013
1.0	4 maart 2013	Jan Roorda/Eef Roelenga / Nicolette Rigter
1.6	14 maart 2013	DB dd 21 maart
1.7	28 maart 2013	Aangeboden aan gemeenten

Documenteigenaar	S. Douwstra / J Roorda
Vastgesteld door	
Datum vaststelling	
Geplande evaluatiedatum	
Digitale vindplaats	

VOORSTEL BEGROTINGSWIJZIGING BEGROTINGSJAAR 2013

GGD IJSSELLAND
PROVINCIE OVERIJSEL

Het Algemeen Bestuur van GGD IJsselland besluit:

de begroting van baten en lasten van de GGD IJsselland conform
begrotingswijziging nummer 1 te wijzigen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het
Algemeen Bestuur dd. .

H.J. Dannenberg, voorzitter

Nicolette.A.M. Rigter , secretaris

BEGROTINGSJAAR 2013
 BEGROTINGSWIJZIGING 2013\1

LASTEN

<i>omschrijving</i>	<i>begroting 2013</i>	<i>wijziging 2013</i>	<i>begroting 2013 na wijziging</i>
<u>Programma Bestuur</u>			
<u>Programma Gezondheid</u>			
<u>Algemene lasten en dekkingsmiddelen</u>			
Niet in te delen lasten	16.000	29.000	45.000
Saldi kostenplaatsen		200.000	200.000
Totaal mutaties	16.000	229.000	245.000

BEGROTINGSJAAR 2013
 BEGROTINGSWIJZIGING 2013\1

BATEN

<i>omschrijving</i>	<i>begroting 2013</i>	<i>wijziging 2013</i>	<i>begroting 2013 na wijziging</i>
<u>Programma Bestuur</u>			
Gemeentelijke bijdragen	683.297	353.738	1.037.035
<u>Programma Gezondheid</u>			
Gemeentelijke bijdragen	6.003.475	-124.738	5.878.737
<u>Algemene lasten en dekkingsmiddelen</u>			
totaal mutaties	6.686.772	229.000	6.915.772

Toelichting:

De 1e begrotingswijziging 2013 betreft de verwerking van de financiële consequenties van de voorjaarsnota 2013. In de wijziging zijn 2 onderwerpen verwerkt t.w.;

- kostenstijgingen door autonome ontwikkelingen (par. 4.2 van de voorjaarsnota 2013) tot een totaalbedrag van € 229.000,-. Voorgesteld is deze kostenstijging te dekken door verhoging van de gemeentelijke bijdrage 2013 op het programma bestuur. In onderstaand overzicht zijn de consequenties per gemeente inzichtelijk gemaakt;

gemeente	Aantal inwoners	bedrag 229.000
Dalfsen	27.439	12.292
Deventer	98.675	44.203
Hardenberg	59.439	26.627
Kampen	50.709	22.716
Olst-Wijhe	17.655	7.909
Ommen	17.386	7.788
Raalte	36.604	16.397
Staphorst	16.232	7.271
Steenwijkerland	43.409	19.446
Zwartewaterland	22.052	9.879
Zwolle	121.600	54.473
Totaal	511.200	229.000

- verschuiving van de gemeentelijke bijdrage HALT van het programma gezondheid naar het programma bestuur (paragraaf 4.4 van de voorjaarsnota 2013). Deze verschuiving betreft een bedrag van € 124.738,- en verloopt voor de deelnemende gemeenten budgettair-neutraal.